REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc.
Manuscripte nu se retrimit.
Inserate
se primesc în Administrațiune
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf., Nax. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-korut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o colonă 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Dumineca 47.)

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Dumineca 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate.
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30, etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 258.—Anul LXXI. Brașov, Vineri 21 Noemvrie (4 Decemvrie) 1908.

Din causa sfintei sărbători de Vineri, ziarul nu va apare până Sâmbătă sara.

Andrassy și naționalitățile.

(*S.*) In răspunsul său dat în 28 l. c. la vorbirea deputatului Maniu, ministrul Andrassy a făcut unele enunțiațiuni, cari caracteriseazâ toată politica lui și dovedesc, cât de scurt văzători sunt oamenii de stat unguri cu aceia dimpreună, cari se știu însufleți pentru asemeni enunțiațiuni și le aplaudează.

Ministrul Andrassy zice, că el vrea să fie în toate drept față de naționalități; dar' nu poate permite, ca naționalitățile să se organizeze în politică pe bază națională.

Multe n'au permis în lume, socotind numai dela începerea creștinismului până azi, cei-ce au avut puterea în mână, și totuși s'au făcut, pentrucă trebuiau să se facă. Așa de exemplu: egala îndreptățire a religiunilor, eliberarea omului din jugul iobăgiei, parlamentarismul ș. a., cari toate nu le-ar fi permis d-l Andrassy și semenii săi și totuși s'au făcut, pentrucă au trebuit să se facă. Lumea, societatea omenească, statele înaintează doară, și înaintând au alte și alte trebuințe, și pentru îndestulirea acestor trebuințe au lipsă de alte și alte idei mai nouă, cari trebue să se cearnă, să dospească și apoi să se destileze, ca să ajungă a fi conducătoare în marea desvoltare și propășire a omenimei. Chiar, ca să nu vorbim de alta decât de schimbarea maiorităților în parlamente, cugetă oare d-l ministru, că așa este bine, să se schimbe maioritățile și stăpânirea în parlament, cum s'a schimbat când a ajuns la putere coaliția, adecă cu pumnii și sdrobind mobilele din casa țărei, sau să ajungă cutare partid să'și câștige majoritatea pe cale pacinică, desfășurând liber diferitele sale idei, principii și convingeri? Dară cum se va putea desvolta vreodată ideea cea mai bună și mai corăspunzătoare trebuințelor și cum va putea ea câștiga vre-odată majoritatea cetățenilor, dacă domnii miniștri vor avea *dreptul de a permite* sau *a nu permite*, ca una sau altă idee să se discute și aderenții ei să se organizeze? Un astfel de parlamentarism cu drepturi discreționare ale miniștrilor și ale dietei este ca o republică c'un principe despot în frunte.

Zise mai încolo ministru Andrassy, că nu poate permite organizarea pe baze naționale, pentrucă prin aceasta organizare am ajunge la amarele urmări, cari le vedem în Austria, unde naționalitățile stau toate față 'n față și se luptă una cu alta, nefiind nici una îndestulită cu drepturile, ce le are; Maghiarii n'ar abzice de dreptul lor și așa luptele naționale în țară ar fi fără sfârșit.

Adevărat că în Austria curge o luptă înfocată și crâncenă între naționalități. Dară, când a câștigat omenimea sau cetățenii unui stat vr'un drept sau chiar numai liniște și pace fără de lupte sau perderi în avere și sânge? Să cugetăm numai la lățirea creștinismului, la răsboiului de 30 de ani pentru libertatea conștiinței și la luptele iobagilor pentru eliberarea lor din jugul rușinos! Când au avut, vre-odată cei mai puternici simțul uman de dreptate sau dragoste creștinească, ca să dea de bună voie din mână, ce nu este al lor, sau să se țină de porunca Mântuitorului: „ce ție nu-ți place, altuia nu face"?

Lupta naționalităților Austriei se va curma, trebue să se curme, pe baza dreptului: *Suum cuique* (fiecăruia ce i-se cuvine!) și ele vor ajunge la liniște, pace și înțelegere. La noi acum se începe lupta și va ținea și la noi până la învingerea dreptății. In Austria va fi deja de mult liniște și pace pe atunci. Noi suntem rămași îndărăt și umblăm tot cu multe decenii în urma Austriei și a altor țări mai luminate. Să cugetăm numai la eliberarea iobagilor, care la noi s'a făcut pentrucă a trebuit să se facă, cu mult mai târziu decât în alte state mai înaintate.

Mai zice d-l ministru, că Maghiarul în veci nu va abzice de dreptul său. De care drept? Avut-a Maghiarul cândva drept de a asupri pe cutare naționalitate din țară? de a-i împărți drepturile după plac din mână? Asuprit-a cândva poporul maghiar pe cineva? Acel drept nu'l au, dar pretind a-l avea și'l aroagă și-l folosesc și azi numai oamenii de pănura lui Andrassy. Poporul maghiar a fost în trecut tocmai așa asuprit ca și celelalte popoare din țară și, dacă se socotește bine, este și azi aproape așa de nedreptățit ca celelalte. Mult în cele naționale este mai liber decât ele. Poporul maghiar este departe de a pretinde dela naționalități aceea, ce pretinde groful Andrassy cu semenii săi șoviniști. Și întru cât Maghiarul din popor se lasă a fi folosit contra nizuințelor drepte ale naționalităților de a fi libere și egal îndreptățite, atunci este sedus de aceia, cari au născocit șovinismul și-l lățesc între poporul lor, ca să impedece înțelegerea lui cu popoarele conlocuitoare și astfel ei să-și lungească stăpânirea. Ei știu, ce înseamnă: *„divide et impera"*, dar poporul maghiar nu.

Poporul maghiar poate dară abzice dela un drept, pe care nu l'a avut și nu l'a esercitat niciodată. Și avem speranță, că i-se vor deschide ochii azi-mâne și poporului maghiar și va vedea, unde-l duc pretinșii lui bărbați de stat à la Andrassy și ce viitor îi pregătesc.

Popoarele nemaghiare însă *nu pot* abzice de deplina egala lor îndreptățire. Aceasta nu le-o permite conștiința demnității lor și spiritul timpului.

De va avea țara aceasta, mult cercată din cauza stăpânilor din trecut și de azi, norocul, ca poporul maghiar să-și cunoască odată bine conducătorii și adevăratele sale interese, atunci el se va scutura de acești conducători, va da mână cu cetățenii tuturor popoarelor conlocuitoare și va fi stăpân cu ei dimpreună pe soartea sa și-a țărei.

Atunci va înceta și lupta dintre naționalități și fiecare popor se va putea organiza politicește pe baza națională, se va organiza *și fără permisiunea d-lui ministru de interne.*

Asta este a noastră dorință și speranță în viitor.

Pentru fondul jubilar al Gazetei

au mai contribuit:

D-l *Ștefan Dobreanu* comerciant în Galați (România) suma de 10 (zece) coroane.

D-l *George Bârsan* din Zernești 2 (două) coroane.

Zile neliniștite.

Foaia lui Carol Eötvös *„Egyetértés"* scrie sub titlul de mai sus între altele:

Mâne se va adresa în dietă guvernului o interpelație în cestiunea răsboiului. Avem încrederea că ministrul-președinte va expune situația sincer și franc cu atât mai vârtos cu cât, în mânia desmințirilor din săptămânile trecute tot din mai multe părți sosește știrea, că se ridică contingentul regimentelor de armată și se trimit unul după altul în provinciile ocupate și la granița Serbiei și așa se vede că această mișcare a trupelor va deveni din ce în ce mai mare.

Acestea sunt niște semne foarte serioase, căci ori cum ar fi, e fapt că cetățenii tremură înaintea urmărilor unui răsboiu și în pregătirile acestea, ce se fac poate numai spre a împiedeca răsboiul, văd deja o astfel de calamitate și jertfă pe care nu bucuros o fac pentru Bosnia și Herțegovina.

Ar fi o greșală — zice — dacă s'ar crede că această anexiune a eșit din voința elementară a națiunilor și ale popoarelor monarchiei. Dacă totuși n'au protestat, cauza este, că au fost de credința că ministrul de externe nu va încurca pe bătrânul Monarch într'o criză aventurieră. Numai acum s'au împlinit 30 de ani de când cu ocupațiunea. Ni-s'au deșteptat amintiri triste ce ni-le-au cauzat. Cu toate că atunci am stat față numai cu o poporație răsvrătită și neorganizată, nu numai odată a trebuit să ne retragem cu capetele sparte. Acum sunt contra noastră Sârbia, Muntenegrul, Turcia, Rusia, Anglia, ba și soața aliată Italia este contra noastră. Cu un cuvânt trebue să luptăm contra unei astfel de aliante, care va încorda și cea din urmă forță militară și materială de care putem dispune și totdeauna va fi îndoios dacă pentru un asemenea preț nu vom exercita în Bosnia și Herțegovina după răsboi mai puține drepturi decât am avut înainte asupra lor și fără de anexiune. Și nu e cu neputință ca să se întâmple și cu noi ceea-ce s'a întâmplat cu Rusia la conferența din Berlin, care a făcut iluzorică ori-ce învingere rusească în Balcani și ca dupăce am învinge, puterile să silească monarchia de a lua parte la o conferență unde nu noi, ci puterile vor hotărî asupra tuturor pozițiunilor în Balcani.

De geaba a căpătat Aehrenthal crucea cea mare și de geaba i s'ar da chiar și rangul de grof sau de principe; ar fi scump plătite aceste distincțiuni cu lacrămile cele multe ce le-ar cășuna un răsboi, fie și victorios. Și ori va fi răsboiu, ori nu, Aerenthal a dovedit că nu e seriozitate în el, nici capacitate ca să vegheze asupra pozițiunei internaționale a monarhiei noastre. Mamele nu de aceea au născut copiii lor și mânile muncitorilor nu de aceea au adunat filerii lor pentruca să fie jertfiți neprecugetării și ușurinței lui Aehrenthal.

Din dieta ungară.

In ședința de Vineri a dietei ungare s'a încheiat desbaterea generală a budgetului statului pentru anul 1908 și s'a trecut la desbaterea singuraticelor budgete. Dintre deputații naționaliști au mai luat cuvântul afară de d-nii Dr. Vaida, C. Brediceanu și V. Lucaciu, încă deputății Dr. Vlad și Dr. I. Maniu.

Dep. *Vlad* a vorbit pe larg despre proiectul reformei electorale al ministrului Andrassy, iar dep. Dr. I. *Maniu* a desvălit neajunsurile, cari le îndură naționalitățile din partea organelor administrative. Neavând încredere în guvern ambii oratori declară că nu votează budgetul.

Până în ședința de eri s'au votat budgetele ministrului de interne, a ministrului de comerciu și a ministrului de agricultură.

Din discursul dep. Dr. V. Lucaciu.

In ședința din 25 Nov. a rostit, precum am anunțat în nrul trecut de Dumineca, părintele Dr. V. *Lucaciu* un lung discurs, în care a atins toate plângerile de căpetenie, ce le are poporul nostru față de politica celor din fruntea țării, insistând pe larg îndeosebi asupra art. de lege XLIV în cestiunea egalei îndreptățiri și dovedind, în mijlocul protestelor șoviniștilor, că articolul acesta vorbește despre egala îndreptățire a *naționalităților* și nu despre egala îndreptățire a singuraticilor *indivizi*, a singuraticelor *persoane*. Prin urmare — zice dep. Lucaciu — noi Românii stăm pe baza legii, când cerem egala îndreptățire a tuturor naționalităților. Aceiași lege a naționalităților vorbește pe față și despre instituții *naționale*, prin urmare națiunea română, ca și națiunea maghiară are instituții naționale, biserică națională românească; apoi continuă:

Dr. *Lucaciu*: In acest grozav haos politic totuși cred, că este lipsă de puțină clarificare, și aceste dorite raze de lumină nici nu lipsesc.

O voce: (în dreapta): La voi, da!

Dr. *Lucaciu*: In cuvinte maghiare elocvente sunt depuse aceste într'o hotărâre a înaltei Curii regești. Aceasta zice (cetește): ...că prin cuvintele amintite în sentință au agitat naționalitatea română din Ungaria în contra *naționalității maghiare.* (Zgomot.)

Aceasta e hotărârea tribunalului și e aprobată de Curia regească. Vedeți deci că se poate vorbi în Ungaria despre *naționalitatea* maghiară ca și despre cea românească, deci putem vorbi și despre națiune maghiară, națiune română, națiune sârbă. (Mare zgomot.)

Markos Gyula: In România există națiune maghiară! Mergeți și voi acolo!

Dr. *Lucaciu*: Eu vorbesc bazat pe documente întărite prin auctoritatea statului, nu arunc în vânt fraze goale șoviniste.

Spune apoi, că și în jurământul ce patriarchul Lucian Bogdanovici l'a depus de curând înaintea Majestății Sale, se pot ceti următoarele: »...să servesc întregii *națiuni* supuse jurisdicțiunii mele...« (Zgomot. Strigăte: Ai tradus rău!)

Și dacă în acest timp, când pe terenul economic și cultural se ivesc atâtea probleme grandioase, oratorul discută despre aceste noțiuni, o face numai pentru a arăta unele greșeli ce se fac și pentru a le zice Maghiarilor: veniți să delăturăm în sfârșit aceste întrebări; viitorul e cu mult mai serios și ne stau înainte probleme cu mult mai serioase, decât să discutăm asupra noțiunilor și expresiunilor »națiune«, »naționalitate« și alte asemenea, pe cari D-Voastră vă tot place să călăriți. (Mișcare în stânga.)

Oratorul citează apoi următorul pasaj din opul »Fragmente de idei« (Eszmetöredékek) al contelui Stefan Széchenyi: »Baza și piatra fundamentală a vieții mele publice și a oricărei activități politice ce o dezvolt, niciodată n'a fost și nu va fi alta decât promovarea și nobilitarea după putință a acelei *naționalități*, în care mi-a fost dat să mă nasc«. (Zgomot.)

Baross Ianos: Asta-i o expresiue a limbii de pe atunci.

Dr. *Lucaciu:* Dacă deci și Szechenyi a vorbit despre naționalitate, și noi vorbim despre naționalitate. (Mișcare. Contraziceri în stânga). Numai de aceea am adus vorba despre asta, pentru a vă spune, că e îndreptățită acuza noastră că nu ne lăsați să trăim, să ne mișcăm, să ne dezvoltăm pe baza și în sfera acestor noțiuni politice. Și doar, precum și Szechenyi a zis, că pentru progresul și dezvoltarea naționalității sale face totul, tocmai așa zicem și noi privitor la naționalitatea noastră, și precum pe Szechenyi l'a onorat activitatea dezvoltată în interesul naționailtății sale, așa și noi o ținem de onoare, că pentru naționalitatea noastră putem lupta cu toate mijloacele legale și în toate direcțiile.

Condiția fundamentală a conlucrării pacinice este deci respectarea principiilor fundamentale depuse în legea de naționalități, și dezvoltarea acelor principii, pentru ca pe baza lor să se poată realiza îndestulirea și pacea generală.

Știm ce s'a întâmplat în justiție, în administrația internă și mai de curând pe terenul instrucției publice, unde s'a 'nstăpânit șovinizmul. Pe terenul acesta din urmă a apucat la putere în urma direcției șoviniste un astfel de spirit, și s'au adus astfel de legi, cărora legea de naționalități le este diametral opusă atât din punct de vedere al instrucției, cât și a culturii publice, și aplicarea legilor ne-o va adeveri în curând, că acele va trebui să le schimbăm, dacă voim ca în Ungaria într'adevăr să fie vorba de o instrucție poporală și de o cultură a poporului.

Față de un astfel de exclusivism în explicarea legilor și față de transformarea noțiunii de *națiune politică* în cea de *națiune de rassă*, și față de toate dispozițiunile legislatorice ce se iau pe baza și în direcția asta, noi stăm aici cu conștiința noastră națională, ca reprezentanți ai limbei noastre naționale, ai culturii noastre naționale, și vă declarăm, *că noi ținem cu putere neînfrântă la individualitatea naționalității noastre* (Mișcare și zgomot în stânga) *și vom urgita crearea unor legi, cari să asigure individualitatea și cultura noastră națională.* Asta se cuprinde în programul nostru politic și asta-i ținta noastră. (Aprobări pe băncile naționaliste. Mișcare și zgomot în stânga).

Președintele: Cer liniște!

Dr. *Lucaciu*: Vorbește despre direcția »moderată« pe care a pornit'o între Români guvernul și pentru care mișcare guvernul aduce jertfe bănești cu grămada.

O voce din stânga: De unde o știi asta?

Dr. *Lucaciu*: De acolo că guvernul îi susține și 3 jurnale politice. Una dintre ele n'are nici un abonat și totuși apare zilnic. Firește dându-și mâna zi de zi cu direcția șovinistă, pe noi ne defaimă, vrea să ne compromită, ear nizuințele noastre le prezintă într'o coloare nepatriotică; vrea să ne dejosească înaintea poporului nostru.

Rezultatul natural este, că încep a vedea curat și aceia, cari păn' acum n'au văzut curat, căci își pun dela sine întrebarea, că oare ce interes patriotic poate fi, să capăt eu în toată ziua foaia asta? Așa numiții deputați români naționaliști nu reprezintă poporul român de aici; dar oare il reprezintă domnii ăștia? Acest mers de idei este, care trezește în ei conștiința națională spre cea mai mare mulțămire a noastră. Deci în cercurile românești se trezește conștiința națională prin foile fondate și susținute de guvern.

Dar oare în cercurile maghiare ce ecou a trezit acest curent nobil?

Jubileul Monarhului.

Brașov, la 3 Decemvrie n. 1908.

Aniversarea 60-a a suirei pe tronul împărătesc a Majestății Sale Impăratului și Regelui nostru *Francisc Iosif I-ul* s'a serbat eri și de către garnizoana din localitate în mod demn și impunător.

Serbarea a întrodus'o în preseara zilei memorabile muzica militară a regimentului de infanterie Nr. 50, care la orele $7^1/_2$ eșind din cazarma neagră, cu lampioane a traversat străzile orașului, executând mai multe marșuri. De asemenea și eri în ziua jubilară a traversat muzica militară mai multe strade, vestind cu voce metalică departe răsunătoare însemnătea zilei.

La oarele 9 a. m. întreaga garnizoană, respective toate trupele atât dela armata comună, cât și dela honvezime, întreg corpul oficeresc în frunte cu d-l general de brigadă *M. Șandru*, se aflau deja în mare ținută în curtea cazarmei nouă din Brașovul-vechiu, spre a azista la sf. liturgie campestră celebrată de către preotul militar greco-catolic *Dr. Teodor David.*

Inainte de serviciul divin, părintele Dr. David a rostit înaintea trupelor în limba germână, maghiară și română o cuvântare acomodată despre însemnătatea zilei, accentuând cu deosebire înțelepciunea și stăruința neobosită a Monarhului întru promovarea binelui și a fericirei popoarelor credincioase supuse sceptrului său, precum și neclintita credință și devotamentul gata de jertfă a armatei, care în totdeauna a sprijinit pe supremul ei beliduce în nobilele sale nizuințe. Continuând a zis oratorul, că Majestatea Sa în semn de recunoștință preaînaltă și spre aducerea aminte de ziua jubilară, în care se împlinesc 60 de ani de domnie glorioasă, a dat o nouă dovadă de iubire părintească și de grație față de credincioasa sa armată, conferind membrilor ei, din acest incident de bucurie generală *„crucea jubilară militară"*.

La finea vorbirei, oratorul îndeamnă pe cei prezenți a înălța la tronul ceresc rugăciunea fierbinte, ca pe Majestatea Sa, supremul beliduce al armatei, bunul D-zeu să-l țină întru mulți ani!

După aceasta vorbire a urmat sf. liturgie, sub decursul căreia s'au dat obicinuitele salve de către trupele prezente, ezecutând muzica militară, după fie-care salvă imnul împărătesc.

Terminându-se ceremonia bisericească, a urmat *decorarea* oficerilor, a persoanelor militare din activitate și a penzioniștilor domiciliați în Brașov, mai departe a suboficerilor și a soldaților de rând din anul al II-lea și al III-lea cu *„crucea jubilară"*.

După acest act solemn a urmat defilarea trupelor înaintea comandantelui stațiunei militare, a d-lui general *Șandru* și cu aceasta s'a finit adevărata sărbătoare militară.

La amiazi au fost banchete festive în menajele oficerilor, iar seara convenire colegială pentru toți oficerii oficianții militari din garnizoană în salele redutei orășenești, prin ce s'au încheiat serbările din ziua jubilară, care încă mult timp va rămânea în plăcută aducere aminte tuturor, cari au luat parte la frumoasele și înălțătoarele festivități militare.

Rap.

Cronici bucureștene

București, 19 Noemvrie 1808.

Dela 15 Noemvrie politica și-a ales câmpul său de luptă cel mai preferat la Senat, în palatul universității. Până la terminarea noului local al camerei din Dealul Mitropoliei, aici își vor ține ședințele Corpurile Legiuitoare: primele trei zile ale săptămânei Senatul, iar celelalte trei Adunarea deputaț'lor.

Pe lângă *întinderea regimului constituțional în Dobrogea* mesagiul tronului a mai anunțat un proiect de lege pentru *arendarea moșiilor statului* și instituțiunilor private obștiilor și tovărășiilor sătești. Și ar fi de dorit ca acest gând, în adevăr bun și folositor pentru ridicarea economică a țăranimei, să nu fie cel mai bun dintre gândurile și intențiunile. cari în iarna aceasta se vor traduce în legi. Și aceasta în deosebi fiind-că gândul mult mai bun și mai frumos decât cel pe care l'am auzit în mesaj, gândul care țintea la înfăptuirea unei legi împotriva trusturilor arendășești, nu s'a putut îndeplini anul trecut.

Dar mesagiul de Sâmbătă ne mai aduce o veste bună: *colegiul unic la județ* — și acum guvernul pare că voiește să meargă și mai departe: colegiul unic la comună. Și de bună seamă mulți din tinerii cari formează avantgarda partidului de la putere se gândesc, poate chiar pentru iarna asta la colegiul unic pentru parlament. Și pentru ce nu s'ar gândi *măcar*, când atâția cetățeni, în afară de partide și chiar unii din tinerii partidului liberal se gândesc mult la o reformă electorală mai radicală: votul obștesc, veche promisiune pe care partidul dela guvern a scris'o și în programul său...

De altfel toți Românii buni și patrioții adevărați au văzut că o politică sănătoasă nu se poate face decât atunci când cea mai mare parte a poporului ia parte — și spre acest sfârșit se îndreptează tot mai multe și mai serioase stăruințe.

Tot mai mult simt partidele trebuința de a se apropia de cetățeni (de acei cari își pot exercita drepturile cetățenești) — și pe când până mai de curând, prin mijloace și mai bune și mai rele, se căuta a se smulge votul cetățeanului, acum, tot mai mult, partidele simt trebuința de a forma convingeri, de a folosi, în cele din urmă, cu mai multă sau mai puțină bună credință, ideile cari sunt astăzi în curs, în politică. Se țin conferențe de popularizare a diferitelor doctrine politice sau pentru propagarea ideilor unui partid. Și înțelegerea tot mai adâncă a nevoilor de tot soiul a poporului le va sili pe partidele din țară să facă o politică cât se poate mai aproape de pământ, cum au făcut'o în toamna aceasta în capitală ca și în provincie manifestând cu hotărâre pentru o politică economică și externă în general, mai demnă și protestând împotriva asupririi Românilor din Ungaria. Și aceasta au făcut'o în unire partidele aproape pe de rând.

* * *

Pentru a întroduce alte rosturi în gospodăria țărancei s'au înființat de mai multă vreme, din inițiativă privată și cu sprijin de sus, iar de cele mai multe-ori cu inițiativă de sus, dela ministeriul de instrucțiune publică, *școli practice de economie casnică* în diferite părți ale Țării. Ele funcționează de câțiva ani, dela înființarea lor, după buna chibzuință a conducătorilor.

Ministeriul instrucțiunei vine acum la timp și încearcă să reglementeze acest învățământ, spre a se putea lăți cât mai mult și spre a da rezultate cât mai mulțumitoare.

In acest scop s'a hotărât convocarea, la ministeriu, a tuturor conducătoarelor școlilor de acest soiu, cari funcționează astăzi.

Ministeriul are intenția de a avea un cât mai mare număr din aceste școli, până la 16 de județ, și să creeze un mijloc serios de control. In aceste școli, cari vor fi internate și în cari se vor primi fete de sat în vârstă de 13—18 ani, se vor da cunoștințe despre rufărie, oarecari noțiuni de croitorie, facerea pânei, bucătărie, creșterea copiilor, igienă — în sfârșit toate cunoștințele trebuitoare unei gospodine de sat, unei soții, unei mame. Tot în aceste școli se vor da noțiuni și pentru cultura legumelor și zarzavaturilor — și aceasta e o ocupațiune deși nu tocmai casnică, dar în legătură cu gospodăria casei, — și la sat femeia e menită pentru această îndeletnicire.

M.

STIRILE ZILEI.

— 20 Noemvrie v.

Conferențe publice. Dumineca trecută d-l profesor Nicolae *Bogdan* președintele desp. Brașov al »Asociațiunii« a ținut o foarte interesantă și instructivă conferență despre importanța poetului Eminescu ca scriitor național citând și comentând acele scrieri ale genialului nostru poet, din care transpiră marea sa iubire de neam, lege și patrie. Publicul numeros, care a asistat la conferență, a aplaudat călduros expunerile interesante ale conferențiarului.

Dumineca viitoare la oarele *6* p. m d-l profesor A. *Ciortea* va ținea o conferență din domeniul fizicei aplicate.

Curs pentru analfabeți în Brașov. Primim spre publicare următorul comunicat: Toți învățătorii dela școala primară centrală de fete din Brașov anume: Ioan *Dariu*, Romul *Frates*, Candid *Muslea*, Grigorie *Popescu*, Zosim *Butnar*, Nicolae *Furnică* și George *Govna*, precum și învățătorii dela școala primară de băieți din loc, anume: Șt. *Popovici* și D. *Marcea* și G. *Preșmereanu* își iau voie a aduce la cunoștința publică, că sunt hotărât deciși a deschide un *curs pentru analfabeții români* de pe teritoriul comunei Brașov. Acest curs se va deschide Duminecă în 30 Noemvrie a. c. v. adecă în ziua Sfântului Andrei. Cursul se va ținea în localul clasei a III-a dela școala primară de băeți din edificiul gimnaziului român din loc, dela oarele $10^1/_2$—12 a. m. Inscrierile la acest curs se fac în e-

---

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Dragoste nouă.

Dragoste nouă,
Dragoste caldă!
Valuri de flacări
Sufletu-mi scaldă.

Fată frumoasă,
Fată fierbinte,
Dragostea noastră
N'are cuvinte!

N'are cuvinte,
Nu știe plânge:
Dragostea noastră-i
Clocot de sânge!

Soare — Apune,
Soare — Răsare
Arde'n a noastră
Imbrățișare!

Dragoste uă,
Dragoste caldă!
Valuri de flacări
Sufletu-mi scaldă ..

Viena. *Nicolae Brătianu.*

Luminița.

Primăvara se începuse cu secetă mare. Se roșiseră livezile ca arse de brumă, iar dealurile erau pământ gol. Vitele sbierau pe câmp ziua, răcniau prin curți noaptea, iar oamenii își plecaseră capul adânc în piept. Bucatele se scumpiseră foc, de nu te puteai apropia de ele, ș'aici, în satul de munte, erau și mai pipărate.

Dela Paști păn la Rusalii odată numai s'a îndurat ceriul să se întunece și să asvârle câțiva stropi mari, grei rari. Și făceau popii slujbe de ploaie la toată liturgia, și se rugau oamenii cu ochii uscați.

Dar dela Rusalii ceriul se căptuși de odată cu nori grei plin de întuneric și de vijelie. Și pădurile de brad începură să vuiască adânc, ca o cădere puternică de ape mari. Ș'un fulger s'aprinse în înălțime din Pleșa până 'n Măgura, zvâcni în toată lungimea lui, și întunerecul începu să se coboare și mai tare. In noaptea aceea din Marția Rusaliilor mulți creștini vor fi priveghiat numărând trăsuetele ce se sloboziau când ici, când colo, cu detunături clocotitoare prin păduri și stânci.

Dimineața ploua încă, și oamenii se adunau câte doi-trei la vre-o portiță acoperită și povestiau.

Pe drumul strâmt, plin de bolovani, care duce spre dealul cu citeră neagră, este-o căsuță de bârne, puțină de s'o cuprindă șease oameni în brațe. Căsuța e reslățită de sat, pe deal în sus, de nici popa nu merge la Bobotdază cu crucea acolo. Cantorii au scornit vestea, că femeia de-acolo zăvorăște ușa și stă închisă, câtă vreme umblă popa cu botezul prin partea aceea de sat. Vrodată cine știe cum va fi fost, dar acum baba Mâia zăcea de mult pe pat, și nu mai vorbea nime de dânsa, ca și când n'ar mai fi pe lume.

Noroc avea cu fată sa cu Salvina. Aceasta era fată bătrână, trecuse de treizeci și cinci, dar apucase să rămână așa nemăritată.

Ploaia dela Rusalii aduse bucurie și 'n casa lor. Ce-i drept n'aveau fânațe, n'aveau sămănături să se usuce, n'aveau vite să moară de foame. Dar avea Slavina două brațe tari și-acum va căpăta de lucru și pe la oameni.

Că 'n timpul cât ținuse seceta, babei Mâia i-se uscă și gâtul și pieptul, iar din adâncul măruntaelor i-se stârnea ceva ce-i aducea amețeală la cap. Salvina n'avea unde să muncească, n'o chiema nimeni, și de cerșit nu putea să cerșească. Și dacă nu muncea fata, cine amarul să se îngrijească de-o femeie bolnavă, bătrână?

Când îi întindea mălaiul, Mâia de trei ori pe zi clătina încet din cap că nu-i trebue, și numai a patra oară îmbuca ceva. Și ochii ei înconjurați de-o peliță sbârcită vineție, priveau nemișcați, dulcegi, plini par'că de o apă alburie.

Zicea de multe-ori: »Doamne tu fată, că rău înghit«. Și după ce fata nu-i zicea nimic, dup' un răstimp întindea din gâtul plin de vine și de oase, și mai zicea o vorbă: »oare nu s'a înorat afară?«

Și câte odată fata trebuia să iasă să privească ceriul. In răstimpul acela dintre Paști și Rusalii, lumină nu s'a aprins în căsuță la cele două femei. In trei Dumineci a cumpărat Salvina sare de câte 4

până deja de acum în toată ziua dela oarele 11—12 în cancelaria d-lui director dela băeți: Ștefan *Popovici*. La acest curs sunt primiți toți analfabeții români dela *15 ani în sus* din comuna sus amintită. Notăm și aceea, că acest curs este *gratuit*.

Cei cari se hotărăsc a lua parte la acest curs dela început să se hotărască, a-l urma regulat până la sfârșit, căci altcum nu se poate ajunge cu succes la scopul dorit, iar însemnătatea acestui curs credem că o înțelege ori și cine.

Să ajutăm pe cei săraci. Reuniunea femeilor române, ca în toți anii, lansează și acum un călduros apel către publicul din Brașov, ca să contribue cu obolul său pentru îmbrăcarea fetițelor sărace dela școalele noastre poporale. Suntem convinși că publicul românesc din Brașov va da ascult re apelului și va căuta să aline prin contribuiri benevole soartea celor săraci și lipsiți. Iată Apelul din cestiune: Se apropie Sărbătorile Crăciunului; ca de obiceiu Reuniunea femeilor române dorind să ajutoreze fetițele sărace dela școalele noastre elemantare cu îmbrăcăminte, ia pe calea aceasta inițiativa unei colecte, rugând pe toți binevoitorii săracilor, să contribuiască cu obolul lor la aceasta faptă umană de binefacere. Ofrandele binevoitoare se vor primi de către președinta Reuniunei *Maria B. Baiulescu*, Târgul Grâului Nr. 5, până la *terminul de 6/19 Decemvrie a. c.* Pentru înlesnirea On. public locuitor în suburbii vor încassa și membrele din Comitet D-na *Maria D. Lupan* pentru Schei și D-na *Maria Maximilian* pentru Brașovechiu, unde va urma și colectarea prin case în cazul necesar. *Brașov*, 20 Noemvrie 1908. *Maria B. Baiulescu*, Președinta Reun. Fem. Rom. din Brașov.

Lueger conzilier intim. Cu ocazia jubileului, Lueger, primarul Vienei, a fost numit de Maj. Sa conzilier intim. Aceasta înseamnă mult dacă ne aducem aminte că atunci când a fost ales mai întâi primar al Vienei, Maj. Sa n'a aprobat alegerea, asemenea n'a aprobat'o nici după ce a fost ales și a doua oară și numai în urmă, când a văzut, că populațiunea Vienei ține morțiș la el, s'a învoit să fie primar al capitalei.

Concert. Tenorul eroic *Ferrari D'Albaredo* din Buenos Ayres și baritonul *Giovanni Ussai Rossi* dela teatrul de curte din Sonderhausen vor da două concerte Sâmbătă și Dumineca seara în sala Redutei orașului. Ambii cântăreți de operă se bucură de un bun renume în cercurile muzicale. Se vor cânta soli și duette din operele lui Wagner, Verdi, Tosti, Puccini, Offenbach, Schumann, Schubert, Brüll. Se va cânta și romanța: »Cât te-am iubit«, de Kugler-Poni. Acompaniamentul la pian va fi susținut de d-l Emil Honigberger. Bilete se află de vânzare începând de mâne dimineață în cancelaria teatrului.

Un incident condamnabil la o petrecere săsească. Din Hărman ni se scriu următoarele: In seara zilei de 26 Noemvrie a. c. am luat parte, fiind invitați și noi inteligența românească din Hărman, la producțiunea musicală-teatrală aranjată de tinerimea săsească din loc. După executarea mai multor piese musicale și a unei piese teatrale, se arată pe bină un domn nouă necunoscut, dar de bună seamă cunoscut aranjerilor și declamând mai multe poezii comice excelând cu deosebire în arta de a se schimonosi. La sfârșit vine reprezentând pe un popă romano-catolic cu o carte groasă în mâni. Și spune mereu săsește. Dar poate pentru ca să-l înțelegem și noi începe și românește: »*Măi Ioane, dute afară și chiamă pe toți oamenii la troacă*" și iarăși săsește. Pe Românii cei de față aceste vorbe ne-au surprins. In curând repetează din nou: »Măi Ioane dute afară și chiamă pe toți orbii și schiopii... Văzând că respectivul ne omoară cu dragostea ne-am ridicat îndignați cu toții și am părăsit sala. Faptul acesta la tot cazul e semnificativ. E dovadă de ura și disprețul sasului față de tot ce e românesc. Căci în cazul de față — credem — a vrut să batjocorească obiceiul românesc de a duce prinoase la biserică. *Un participant.*

Cununie. Domnișoara *Emlia Ilisie Nemeș* și Domnul *Miron Radu*, absolvent de teologie, își vor serba cununia religioasă Dumineca în 23 Novembre st. v. a. c., în biserica gr. cat. din Tohanul-vechiu, la oarele 2 p. m.

Felicitările noastre!

»Librăria diecezană«. Primim spre publicare următorul aviz: Avem onoare a Vă aviza, că cu prima Ianuarie 1909, deschidem în Arad, strada Deák Ferencz, Nr. 33, o librărie românească, care va purta numirea: »*Librăria diecezană*«. Intrând în legătură cu cele mai renumite firme din țară și străinătate, librăria noastră va fi asortată cu tot felul de cărți: bisericești, școlare, pedagogice și literare; recvizite bisericești și școlare; instrumente muzicale și tot felul de note: recvizite de scris: hârtie, cerneală, cu un cuvânt toate ce aparțin unei librării bine asortate. Aducându vă aceas'a la cunoștință, ne rugăm de sprijinul D-Voastră binevoitor. Cu stimă: *Tipografia diecezană.*

Rectificare. In discursul părintelui protopop militar N. Fizeșanu apărută în numărul trecut poporal s'au strecurat câteva erori, cari conturbă înțelesul. Ne grăbim a rectifica aceste greșeli. Pe pagina 4, col. 2, șirul 9 dela începutul vorbirei în loc de »alegeți onoarea cu greutățile, sarcinile și jertfele sale și lăpădarea de sine« are să se cetească »alegeți..... și *cu* lăpădarea de sine«; apoi în șirul 28 are a se adauge după cuvintele »Dovada cea mai strălucită despre brava lor purtare« — »*atât în timp de pace cât și în vreme*" de războiu, iar pe col. 3 rândul 37 are să se cetească ».... scutindu-l de pata rușinei *în fața* inimicului«.

Cine vrea să vază ceva minunat de frumos, să ceară: »Calendarul Lumea Ilustrată« pe anul 1909. Prețul lei 1.50. Editor Ig. Hertz. Hotel de Franța.

Se caută un măsar și pantofar. In *Foldea* s'ar putea așeza un măiestru harnic *măsar* și un *pantofar*, care știe face și cisme. Informațiuni la d-l preot I. Bunea, poșta Ujegyház.

Situațiunea agricolă în Ungaria. Raportul ministerului de agricultură dela 15 Noemvrie a. c. prezintă astfel situația agricolă în țară: Toamna secetoasă și gerul ce s'a înstăpânit fără nici o periodă de trans ție își arată în mod evident influința lor stricăcoasă asupra sămănăturilor și a sămințelor în stare de încolțire, și aceasta cu atât mai mult, că lucrările agricole nu s'au putut sfârși, așa că parțial napii de nutreț și de zăhar nu s'au putut pune la adăpost și aratul și sămânatul au rămas pe alocurea neisprăvite. Dacă timpul nu va deveni în curând mai favorabil, teritorul sămănăturilor de toamnă se va reduce în mod considerabil, mai cu seamă în Ungaria-nordică, însă parțial și în regiunea dincolo de Dunăre și pe Alföld. Și mai rău stau sămănăturile de toamnă în regiunea dintre Murăș, Tisa și Dunăre (Bănat), în partea din jos dintre Dunăre și Tisa și în comitatele ardelene, pe când în dreapta și stânga Dunării, cum și în dreapta Tisei sămănăturile timpurii sunt de tot slabe. In stânga Tisei sunt plângeri pentru reaua situație a sămănăturilor de rapiță. In urma gerului timpuriu ce s'a înstăpânit se simte pe alocurea lipsa de nutreț. *R. E.*

Apel către inimile binefăcătoare!

Orășelul B.-Huedin formează un marcant centru de a ne crea o forță de afirmare ca element cultural, care forță în senz moral și adevărat știut este din vremurile înaintașilor noștri, că numai grupați cu mândrie creștinească în fața unui sfânt altar, se poate cuceri dela marele Creator.

Indemnați de o sublimă însuflețire puținii Români de aici, — în numele cărora apelăm, — pentru a-și vedea întrupată ideia nobilă, a jertfit cu multă dragoste obolul său pentru fondul edificării sf. biserici, care însă cu toate că și-a istovit puterile, totuși nu a putut ajunge decât până la o mărime de circa 3-a parte a capitalului recerut la pregătirea unei clădiri demne de a fi a noastră, și deamnă de a impune străinilor și măreață pentru a înfiltra atragerea și mângăierea noastră a acelor de aici și din jur.

Pentru a face un pas înainte întru ajungerea măreței scop, subscrișii într'o consfătuire intimă am hotărât a înjgheba în iarna a. c. o mică expoziție de lucruri din domeniul idealei noastre industrii de casă potrivite pentru așa ceva, cari apoi se vor sorți pe calea unei lotării constătătoare din 1000—1200 lozuri de câte C. 1 — în favorul fondului pentru edificarea bisericei române din B.-Huedin (B.-Hunyad).

Vă rugăm deci, și pe Mult Stimat D-Voastră, cari ați arătat întotdeauna un deosebit interes față de astfel de acțiuni de nobilă prosperare a neamului nostru să contribuiți atât direct cu obiecte proprii, cât și a mijloci contribuirea spre scopul amintit a altor persoane alese din cercul cunoscutelor D-Voastră tot astfel și dela țărance din comună sau jurul D-Voastră însemnând corect numele, ocupatiunea și localitatea generoaselor donatoare.

Obiectele Vă rugăm să binevoiți a le trimite la adresa Doamnei Elena C. Căciulă în Banffy-Hunyad, Kolozs m. până cel mult în 1 Ianuarie 1909 st. n.

Asigurându-Vă de nestrămutata noastră recunoștință Vă rugăm, etc.

B.-Huedin, 25 Noemvrie 1908.

Cornelia I. Pop născ. *Bian*, presidentă, *Elena C. Căciulă* n. *Wenter*, *Cornelia M. Mărincaș* n. *Monda*, *Francisca Dr. A. Pop* n. *Pop Catinca Poruțiu*, *Viola Poruțiu*, *Constantin Căciulă*, *Mihai Marincaș*, *Dr. Andreiu Pop.*

Din Silvania

la Jubileul preoțesc de 50 ani.

La inzistența mai multor amici arătăm aicea pe un bărbat devotat și binemeritat din vechea pleiadă, un luptător energic pe toate căile vieții publice, pe un activ membru al neamului. Și cui din contemporanii săi nu-i e cunoscut numele din articolii interesanți publicați, când sub rubrica »Armenopol-Gherla«, — »De lângă calea lui Traian«, când »de lângă Ciceul lui Petru Rarăș« când din »Silvania«, »de lângă mormântul lui Simion Bărnuțiu« cei mai mulți publicați în »Gazeta-Transilvaniei« și »Federațiunea« etc.? Pentru a'l apreția ar fi de ajuns și numai »Cuvântarea festivă la Jubileul de 25 ani ca vicar foraneu episcopesc al Silvaniei« ținută în biserica din Șimleul Silvaniei ce s'a fost publicat în Gazeta Transilvaniei din anul 1896.

Acest bărbat e prea On. Domn *Ioan Papiriu Pop* paroch gr. cat. și protopop în Siciu Silvaniei și assesor consistorial etc.

I. Papiriu Pop s'a născut în Ghirolt comitatul Solnoc Dobâca la anul 1833 Maiu 9; s'a căsătorit cu Iulia Poruțiu, fica protopopului de odinioară din Almașul-mare Paul Poruțiu la anul 1858 și tot în anul 1858 fu ordinat și de preot.

Se împlinesc dar 50 de ani ai preoției cu mai tot atâția ai protopopiei...

Vorba ar fi de un jubileu. Insă a parada cu ținerea de jubilee — modestia sa il reținu și a preferat a face cu multă crușare o fundațiune de *două mii coroane* în folosul neamului... dupăce 5 prunci distinși și-i așeză și-l învrednici Dumnezeu a-și vedea nu numai pe fii fiilor, ci și pe nepoții nepoților....

Mulțumită Provedinții va să-i pereneze meritele și zelul rodnic mai multe biserici nouă, școli, case parochiale, fonduri, înmulțirea unor porțiuni canonice din 3 tracte protopopești, a Ciceu-Cristurului, a Iclodului-mare, și a Pereceiului... a căror existență se datorește lui cu multe fatigii și jertfe — procurând mai întâiu baze prin »Obligațiunile împrumutului național, prin venitele crâșmăritului treilunar, magazine de bucate la biserici și școli, și oferte benevole.

Cu tot dreptul a meritat încă de tinăr a fi distins și de încrederea opiniunei publice ca de 2 ori trimes în deputațiunea națională... ba încă la anul 1866/7 inteligența din comitatul Solnocul-interior l'a candidat deputat dietal pentru Pesta fața cu archeologul, eruditul Carol Torma mai târziu comite suprem acolo... și în butul așa renumitului Maghiar și a multor presiuni, corumperi, totuși a întrunit la o mie de voturi...

In adunări diferite s'a distins: așa sub fericitul episcop Pavel în un consistoriu plenariu a pledat pentru strămutarea sediului episcopesc chiar din marginea diecesei la Șomcuta-mare, Năsăud, ori Baia-mare.

In anul 1882 în sinodul diecesan a pledat pe lângă dorința unanimă a clerului represenat anume pentru reactivarea forurilor protopopești.

In iarna anului 1891 în adunarea inposantă națională ținută în Deș, capitala comitatului, între 12 protopopi uniți, și alți 3 neuniți, singur Papiriu Pop a vorbit în contra proiectului legilor civile bisericești fiind aprobat de ziaristica de atunci. Iar' în 1893 luna lui Aprilie, a luat parte la conferința națională în Deș și a luat cuvântul de a combătut proiectul de lege despre »Kisdedovurile« ce erau la ordinea zilei între aplauze generale. Atunci au mai vorbit și alți 2 protopopii gr. or.

Abstrăgând dela ajutorința dată multor studenți săraci cari au ajuns la posturi și oficii publice, unii advocați ca Tohati etc. a escelat și în adunarea de co-

---

ani, odată oțăt de cinci, și-atâta le-a fost ...t târgașul.

Era în casă o luminiță, o luminiță ... ceară, pusă împletită pe-o cruciuliță a...mată de lemn, pe care nu se mai cu...șteau sfinții. Dar luminița aceea n'o a...ndeau. O păstrau pe când va fi să moa... baba Mâia, să aibă și ea ce ținea în ...nă ca să-si vadă calea luminoasă când ... pleca pe drumul de veci.

Și nici nu aveau lipsă s'o aprindă. In ...uță n'aveau de ce se împiedeca. Cele ...ă lăviți înguste erau lângă păreți, o ...iță într'un unghiuleț, patul era bătrâna ...el, iar masă nu aveau. Cele trei icoane ... sfinți desnădăjduiți, care se strâmbau ... în muncile din iad, atârnau de păreți ...nu le făceau val.

Baba Mâia nu s'a ridicat de pe oase ... vre-o doi ani. Câte-odată avea junghiuri ...nci, »se petrecea«, cum spunea fata, ...i iar se liniștea.

Dar în vremea aceasta de secetă, ...nită rău, Mâia slăbi și mai tare din pu... Durerile îi veneau mai des și de ...te ori, în chinurile ei, întindea mâna, ...ând din ochi după luminiță.

Fata i-a adus pe popa s'o grijească, ...împărtășească cu cele sfinte.

Da-i venea ei așa numai să moară, ci nu murea.

La Rusalii, când se întunecă, bătrâna zise:

— »Are să ploaie, fată«.

— Da, are să ploaie! zise aceasta.

Și când cei dintâi picuri izbiră pe coperișul de șindilă, ca un ropot dulce, ca un cântec sfânt, cele două femei tresăriră:

— »Plouă«, zise Mâia.

— „Plouă«, zise Salvina, și deschise ușa să între în casă mirosul ploii.

Bătrâna a stat un rastimp și'a ascultat. Apoi își măsură o cruce largă—neregulată. Când începură să se descarce trăsnetele unul după altul, ca dărâmări de stânci prăpăstioase, baba Mâia își măsoară altă cruce și zise: »Inchide tu fată, ușa. Are să vremuiască«.

Ș'a închis fata ușa, și s'au culcat amândouă în lumina fulgerelor.

Dar ploaia vr'o patru zile n'a mai contenit. Câte-odată scăpau de după dealuri vânturi mari, ce duceau spre Pleșa grămezi mari de nori, ca niște turme de dihănii și de uriași, negri, vineți, mânioși, încleștați, unii într'alții. Câte-o ruptură de cer rămânea albastru, înalt, dar îndată alergau alți nori să o astupe și vântul se opria apoi, și ploaia începea să cadă acum măruntă deasă.

Baba Mîia și cu fată-sa așteptau-așteptau să se 'nsenineze. Se'mpuțina mălaiul, trebuia făină și Salvina văzu că totuși trebue să dee creițarii pe lapte. Mă-sa abia sufla și bucată uscată în zădar i-ar mai fi dat.

Ochii bătrânei în cele două zile din urmă i-se îngălbiniseră pe la alb. Rotunzi, mici, priveau țintă, și sămănau acum ca ochii unei cucuvăi.

I-a adus lapte ca astăzi, și ca mâne Salvina a căpătat de lucru. Era și vremea, căci fata se asprise tare. Vorbia răstit cu bătrâna din firea ei, căci era scurtă și smâncită la vorbă, dar în zilele din urmă era tot mânioasă.

Dimineața i-a pus ulcica cu lapte lângă pat, a luat luminița de pe cruce, și o așezase cu câteva chibrite, lângă ulcică.

— Iacă aici lapte. Aici ai și luminița și chibrite.«

— »Bine maică, bine. Să-ți ajute Dumneze«, zise bătrâna, când fata eși pe ușă.

Abia se duse Salvina, și Mîia lua ulcica, și deslipindu-și buzele sorbi odată, de două ori, de trei ori. Și beutura albă părea că trece — în drumul său în jos — peste podețe, părea că se adună în gropi și se varsă apoi mai departe, — așa ghiolcănea.

Și Mîia de-odată se simți mai bine. Se ușurase și i-se muiară par'că toate oasele.

Afară ploaia încetase de cu noapte, dar vremea nu era senină. Nori negri mari, petece de nori mai luminoși tot călătoreau dela apus la răsărit. Vântul numai în răstimpuri depărtate șuera în vr'un brad prin apropierea căsuții, apoi iar tăcea dintr'una.

Din pat pe ferestruță baba Mîia vedea afară. De câte-ori n'a privit ea prin ferestruța aceea! De când n'are ea alta de făcut decât să se gândească, să privească pe ferestruță, și să-și aștepte moartea.

Și de multe ori gândul ei colinda departe, cu zeci de ani în urmă. Iși amintea de tot ce-a văzut, de tot ce-a pățit în viață. Dar iată, acelea, ca și când n'ar fi fost. Ca norii cari trec pe cer târându-și umbra pe pământ și se duc să nu se mai întoarcă. Și eată c'a rămas numai cu fata! Dar și fata ca și când n'ar fi. Ea se duce la lucru dimineața și vine sara, și câte-odată nici sara.

lecte filantropice precum pentru monumentul lui Simeon Bărnuțiu, pentru iuriști și studenți de prin anii 1860 — 1876, pentru școala de fetițe din Cluș, și mai recent pentru reedificarea bisericii din Zilău etc.

In vie memorie, l'a avut fericitul metropolit Vancea — lăudându-l într'un sinod archidiecesan la care a luat parte din întâmplare ca oaspe — ca pe cel mai activ fost protopop din dieceza Gherlei.. Aceste din auzite... iar' noi martorii îi dorim încă: mulți ani fericiți!

Adevărul.

Desp. Agnita al Asociațiunei

și-a ținut *adunarea generală* din anul acesta în opidul Nocrich, la 22 Novembre.

Din cauza timpului nefavorabil cercetarea din afară a fost slabă, cu atât mai satisfăcător a fost decursul animat al adunării la care a participat întreg poporul român din Nocrich.

Directorul despărțământului a cetit un interesant discurs poporal arătând cu citate din înțelepciunea poporului, că singura noastră scăpare, în imprejurările amenințătoare din toate părțile este astăzi ridicarea și susținerea noastră *prin noi înșine.* Munca stăruitoare, sprijinirea împrumutată, păstrarea obiceiurilor, a portului și a limbei strămoșești, sprijinirea așezămintelor românești, lumina ce se răspândește din școală și biserică au format fondul pe care s'a desvoltat frumoasa disertațiune.

Secretarul ad hoc, învățătorul G. Bânda din Fofeldea cetește raportul comitetului din care estragem părțile mai insemnate.

Despărțământul are *agenturi* cu biblioteci poporale în următoarele localități; 1. Agnita, 2. Alțina, 3. Bendorf, 4. Fofeldea, 5. Ghijasa inf., 6. Ghijasa super, 7. Ilimbav, 8. Nocrich, 9. Săsăuș.

Membri ordinari au fost; 1. Alecsandru G. par. Ilimbav, 2. Balaban Elis. comisar de drum Alțina, 3. Bendorfean J. notar, Ghijasa sup., 4. Bologa Fl. paroch Marpod, 5. Bonea J. preot Fofeldea, 6. Borzea G. paroch Coveș, 7. Dragoman Sim. înv. Cichindeal, 8. Duca D. notar Bendorf, 9. Constantinescu Danil, Agnita, 10. Fleșiariu G. căpitan 11. Fleșiariu N. econ. Toarcla, 12. Gavrea N. paroch Bendorf, 13. Maniu J. T. cassar Fofeldea 14. Mețian Aron par. Nocrich, 15. Muntean Ioachim prot. Agnita, 16. Părău Ioach. Agnita, 17. Petrescu N. Petra, Fofeldea, 18. Petrișor Ioan par. Alțina, 19. Răduleț I. par. Seliștat, 20. Stoian Valeriu par. Ghijasa sup.

Membri ajutători: 1. Popița I. par. Bendorf, 2. Gabor El. Agnita, 3. Crișan Pavel, Agnita, 4. Timar Moise primar Bendorf, 5. Togan I., inv. Ghijasa sup., 6. Savu T. inv. Alțina, 7. Cristea Nic. inv. Agnita, 8. Bânda G. inv. Fofeldea, 9. Neamțu Nic. inv. Bendorf, 10. Ios. Gligor dto, 11. Bis. gr. or. Agnita, 12. Popovici I. 168 Bendorf, 13. Lungociu Ios. econ. dto, 14. Dragotă I. C. inv. Chirpăr, 15. Stănuleț G. inv. Săsăuș.

Din numele inșirate se poate constata cu părere de rău, zice raportul, că din 35 comune aparținătoare Desp. nostru, va se zică din tot atâția preoți și învățători sunt membri *ordinari 11 preoți* și *un* învățător, iar ajutători *1 preot* și *8 invățători.* Unde este restul celorlalți, întrebăm cu amărăciune? Dar nu numai atâta, pentru caracterizarea tristă a neinteresării de mândrul nostru așezământ cultural, vom spune ca să se știe, că următorii s'au înscris de membri ordinari, încă la constituirea Desp. în 1905, și până în ziua de astăzi n'au plătit nici barem odată taxa cuvenită: 1. Bârsan Al. învăț. Coveș, 2. Cosma Val. paroch Iacobeni, 3. Bugneriu N. învățător, 4 Em. Terchilă par. Bârghiș, 5, Răgneală I. par. Șoarș.

Prelegeri au ținut în cursul anului: 1. *Alecsandru I.* despre *Nutrețul artificial* în Fofeldea și Ghijasa inf., iar despre gunoire în Bendorf; 2. par. *I. Petrișor* despre *ținerea vitelor* în Ghijasa inf., 3. *Pampu I.* învăț. *Despre tovărășii* Bendorf.

Pe teritorul Despărțământului s'au aflat următoarele *reuniuni* și *întocmiri* rom:

1. *Agnita*: 1) Reuniune de femei, 2) Reuniune de înmormântare cu stat. din 1901. Membri 83, capital K. 185. 3) Filia băncii Cordiana; 4) Frăția inst. de cred. și econ.

2. *Alțina*: două tovărășii pentru mașini de trierat.

3. *Bendorf*: două tovărășii pentru mașini de trierat.

4. *Cincul-mare*: 1) Societatea Românilor de la 3 hotară. Capital K. 1521·18, 2) Reuniunea de înmormântare din 1904. Membri 344. Capital K. 2530,90. Fond de rezervă 133 K. 3) Reuniunea de cetire și cântări. Are bibliotecă și 60 membri. 4) Tovărășie pentru asigurarea vitelor. cap. K. 1600. Intemeietor la toate d-l Emil Man docea, învăț.

5. *Hundrubechi*: din 1906 s'a înființat o bibliotecă poporală.

6. *Ilimbav*: 1) Tovărășie Raiffeisen; 2) Tovărășie pentru o mașină de trierat.

7. *Marpod*: 1) Reuniunea femeilor rom. 1900. Membre 40, capital K. 215·74, și un loc de 600°□. 2) Societatea junilor rom. gr. or. 1900. capital 64·66. K. 3) Societatea fetițelor rom. 1905. — Amândouă societățile au de scop creșterea tineretului în moravuri bune, regularea petrecerilor, deprinderea în cântări bisericești, cetit și scris și organizarea unei societăți de teatru. 4) Bibliotecă parochială. 1906. Cărți 86. 5) N bibliotecă școlară 1900. Cărți 121.

8. *Nocrich*: 1) Reuniunea femeilor rom. pentru înfrumsețarea bisericei 1902. Captal K. 175. 2) Societatea de pășunit. 1899. Avere 42 jug. și K. 500. 3) Societatea junilor. Capital K. 230,

9. *Fofeldea*: 1) Cordiana inst. de cred. și econ. 2) Două tovărășii pentru mașini de treierat.

10. *Hosman*: »Speranța« inst. de cred. și economii.

11. *Veseud*: Reuniunea fem. rom pentru înfrumsețarea bisericei. 1903 Capital K. 82.90.

Va să zică, în 11 comune sunt 28 instituții, 7 comune n'au nici o instituție, 17 n'au răspuns la întrebările făcute, probabil că n'au nici o instituție.

Comitetul, având în vedere că desp. cuprinde 35 comune și cuprinde un teritoriu foarte estins, astfel că dânsul, ori câtă silință și-ar da, nu poate ajunge cu activitatea în toate comunele, iar de altă parte, luând în considerare, că desp. are două centre naturale: Nocrich și Agnita, a propus ceea ce s'a și primit, desfacerea desp. în două. La desp. *Nocrich*, care să se mai alăture 4 comune din desp. Sibiiu, cari sunt mai aproape de Nocrich. Astfel de desp acesta s'ar ținea comunele: 1. Alțina, 2 Bendorf 3. Cichindeal, 4. Chirpăr, 5. Fofeldea, 6. Ghijasa inf., 7. Ghijasa sup., 8. Ilimbav, 9. Marpod, 10. Nocrich 11. Săsăuș, 12. Nucet. 13. Cornățel, 14. Hosman, 15 Vurpăr.

La cererea proprietarului din Rovășel d-l Juliu Jurca, se va alătura și comuna aceasta la Nocrich.

De desp. *Agnita* se vor ținea 24 comune.

Au mai vorbit către popor țăranul Dionisie *Ganea*, care a recomandat cultivarea pomilor, spunând că in viața lui numai de aceea îi pare rău că nu și-a sădit pomi în grădină și astăzi vede că poamele au un preț aproape ca grâul.

D-l notar Millea a indemnat oamenii să nu îmbogățească pe advocați cu procese și să nu cerceteze cârciumile.

D-l paroch Mețian a vorbit despre însemnătatea și foloasele Asociațiunei.

In pauză s'au împărțit între popor peste 40 broșuri folositoare, între cari: Istoria neamului, de prof. Lupaș. Cărticica plugarului și Sfaturile unui plugar de Aldea, și altele.

Ca membrii noi *ordinari* s'au înscris: Romul *Constantinescu*, paroch Ighișdorful r., Iuliu Jurca, propr. Rovășel, Mateiu Tomojagă grefier pretorial, Aurel Millea notar în Fofeldea, și 14 membri ajutători.

După adunare a fost o convenire în birtul cel mare.

O rară sărbătoare în Bistra.

Reuniunea română de cântări și muzică din Bistra în 22 Nov. a. c. a aranjat o sară de adio împreunată cu concert și teatru în onoarea iubitului ei președinte și paroch Mult Onoratul Domn Alexandru *Papiu* v. protopop în Ernot.

Nu mi-e scopul să mă ocup mai pe larg cu cântările executate de corul — cunoscut bine în acestea părți — și de astă dată cu toată precisiunea storcând aplauzele publicului la toate cântările mai ales la »Țarina« punctul ultim din program — armonizată de absolventul Conservatorului din București Nicodim Ganea, fiul acestei comune, nici nu mi scopul mai pe larg a raporta despre teatrul »Crai nou« de V. Alexandri predat cu aceasta ocaziune, de cântările din acest teatru frumos cântate așa de dulce de acești cântăreți vestiți din Bistra — nu, pentru că toți știu prea bine, că în Bistra — hărnicia celor puși în fruntea comunei — a adus de toate sunt bune.

Dară îmi e gândul, ca în câteva șire să amintesc despre onoarea dar mai ales iubirea ce și-au arătat-o acei stimați oaspeți, cari au alergat din vecinătate și depărtări trecum și poporul din loc — tată de sărsătoritul lor — care se departă pentru totdeauna dintre ei. Inainte de esecutarea programului doi din colegii iubitului preot, preaonorații d-ni Petru *Simu* din Câmpeni și Iosif *Arieșan* precum și doi din cei mai bătrâni coriști Ioan *Haiduc* și Petru *Sicoie*, apoi două dintre fetițele tinere Maria *Morariu* și M. *Haiduc* se duc la locuința D-niei Sale să aducă pe fratele și părintele lor iubit precum și pre preastimata-i Doamnă.

La intrarea în sală corul intonează »Mulți ani trăiască« după care se purcede la ezecutarea programului despre care am amintit.

La urmă învățătorul local D-nul Aurel S. Micu în cuvinte duioase își ia rămas bun în numele coriștilor dela părintele lor pentru care — zice — ne-am rugat în cântările noastre și în aceasta seară.

Tânăra femeia Linuța Gerea ia rămas bun în numele femeilor și coristelor din Bistra dela acel Părinte, care de atunci de când a intrat mai întâiu în școală ca copiliță mică de 6 ani, i-a fost tată adevărat; dela acel părinte, care familia și-a crescut-o de așa, cât membrii familiei să nu vadă în poporul lui decât frați și surori.

Și atunci am văzut, ca nici când în viața mea, o lume de oameni, bărbați cărunți, domni și doamne, femei, tineri și fete plângând în hohot la auzul vorbelor ce ieșiau din gura tinerei femei, care oare-cumva tălmăcea ceia ce simțeau toți câți vărsau lacrămi.

Părintele Papiu răspunde cu lacrămi în ochi mulțămind celor prezenți, cari au venit la petrecere. Promite solemn, că va munci și acolo cu acelaș zel, cu aceieași abnegațiune și tărie sufletească.

Se ridică apoi vrednicul și harnicul advocat D. Dr. Zosim Chirtop și în cuvinte alese salută pe părintele Papiu și îndeamnă poporul, ca să se și bucure căci faptul că preotul lor se departă din mijlocul lor să le fie de mândrie, căci iarăși e o dovadă cât de mult este prețuit satul acesta că de aceea de unde au ieșit chiar Metropoliți se duce un bărbat vrednic în acelea locuri unde trebuie muncă. Bucuria este aceasta pentru noi toți, continuă eară, D-voastră veți căpăta un preot harnic care va ști să meargă pe căile înaintașului său și astfel să nu rămâneți orfani.

Cuvintele D-lui Dr. Zosim Chirtop au produs o liniște sufletească și toți îi mulțămesc de cuvintele de înbărbătare ce le-a ușurat inima.

Imi țin de datorință să amintesc despre un incident plăcut ce a urmat după acestea; din mijlocul poporului se ridică D-l Mezei Daniel conducătorul fabricei de prav de pușcă din loc și zice următoarele: »Cinstiți Domni! De câte ori mă întâlneam cu D-l Papiu, mă întreba: de ce neam ești, și ști face cruce; eu îi răspundeam știu și ziceamsă îmi deie lemn, că-i fac una mare; vremea tace și trece, acum ca să îmi împlinesc cuvântul iată am făcut una și i-o predau ca semn că știu face cruce«.

După acestea predă o cruciuliță frumoasă preotului A. Papiu, care adânc surprins primește acest semn al dragostei.

Punctul cel mai de pe urmă din program a fost apoi esecutat ca cea mai consciențioasă datorință la muzica bătânului Tiuț din Abrud de seara până dimineața.

Unul din cei de față.

Apel către traducătorii și editorii operelor lui Göthe și Schiller.*)

»Archiva Goethe-Schiller« din Weimar nu posedă până în ziua de astăzi nici o traducere românească a operelor poeților amintiți. Toate celelalte națiuni s'au grăbit a trimite societății de sub protectoratul casei domnitoare saxone volumele de traduceri, cari au apărut. Rog, în numele societății, pe autorii și editorii români, cari au tradus și editat operele lui Schiller și ale lui Goethe, să dăruiască câte un exemplar din traducerile publicate arhivei acesteia. (Adresa: Goethe und Schiller Arhiw, Weimar, Deutschland).

*) Toate revistele și ziarele românești sunt rugate să publice acest apel.

Și în necurmatele zile de boală, părăsite, baba Miia privea cu dragoste, cu sfințenie la luminița de ceară. Iată că luminița aceasta e singurul sprijin, care n'o părăsește nici-odată. Ea o păzește acum și va ajuta-o în ceasul cel din urmă. Și bătrâna suspina de multe ori: »Sfântă luminiță, sfântă ceară, sfinte albine!«

Ani întregi trecură de când nu s'a putut duce la biserică. Dar tot mai știa din ce spunea popa, din ce spunea diacul.

Și mai mult, în boala și singurătatea ei, baba Miia la lucrurile acestea se gândea. Iși închipuia cum are să fie iadul cu dracii, cum are să fie raiul cu sfinții. Iadul? D'apăi întuneric beznă de să nu-ți vezi mâna. Și prin întuneric cozi și ghiare de draci, cari prind pe creștin și-l duc la căldarea cu smoală să-l opărească, Doamne ferește! Iadul? O, Doamne-Doamne! D'apăi bivolii împungaci, ce-ar lua în coarne femeile nelegiuite și pe ucigașii de oameni! Doamne ferește, Doamne ferește — suspină bătrâna.

Dar ea n'avea s'ajungă 'n iad. Pe ea va prinde-o sfântul Petru de mână, a sprijini-o să nu cadă și va întreba-o: »Tu ești baba Miia?« Și ea va zice:

— Eu, sfinte Petre. — »Cea de-a avut o fată una Salvina?« va zice sfântul. — »Da, eu!« — »Ce-a de-a bolit vreme multă de tot?« — »Da, eu!« S'atunci sfântul Petru va zurui din chei și va găsi pe cea potrivită. Și va deschide poarta și sfântul Petru îi va arăta locul de hodină, în iarbă înflorită supt un măr cu mere aurii.

Nu, ea nu v'a apuca în iad! Ce-a făcut ea ca să meargă în iad? Și are ea luminița aproape. Când va simți că i-se ridică nodul în gât să-i oprească răsuflarea, aprinde luminița, sfânta luminiță de ceară. S'atunci chiar de-ar vrea s'o răpească cornorații, se vor împrăștia.

In chipul acesta baba Miia își făcea o mulțime de icoane. Și totuși vremea îi trecea destul de greu.

Dar astăzi, — după ce beu laptele până 'ntr'un picur, nu-i veniau gânduri de acestea. Astăzi privea dornică prin fereasta căsuții, și-i veniau gânduri copilărești. Uite, cum ar vrea să ese puțin afară. Numai aci înaintea ușii: când va trece norul de pe soare, să cadă lumina pe ea! Ba nu, ar vrea să meargă și mai departe. I-ar plăcea să se coboare în sat, să vadă cum mai stă satul. Să-l vadă pe popa și să-l întrebe de sănătate. Să se 'ntâlnească cu două bătrâne din vremea ei — Anuța și Zamfira — și să le întrebe: »Da, voi ce mai faceți?« Și ele să zică: »D'apoi ce să facem? Iacă!« Și să meargă mai departe pe uliță să vadă biserica. Mare și frumoasă biserică! Să se 'ntâlnească cu oamenii cari i-au fost vecini până a stat și ea în sat. Și oamenii să zică: »Ce-i vecină? ai mai venit la vale?« Și ea să zică: »Mai!«

Tot așa să umble pe uliță pe unde n'a umblat de mult și oamenii să zică: »Iată și baba Miia«. Iar copii și cei mai tineri să 'ntrebe: »Mamă, cine-i bătrâna aceea?«, și femeia să zică: »baba Miia, cine să fie!«

Gânduri de acestea îi veniau astăzi. Și nu erau gânduri goale, erau gânduri vii, erau icoane. Și nu icoane răci, icoane așa de călduțe, de baba Miia le simțea căldura ca o mângâiere la inimă. Și cerca să se învârtă 'n pat, să poată vedea mai bine pe fereastă.

Nu, astăzi nu se gândea la iad și la raiu. Azi, după ploaia ce'nverzise câmpul, ar fi voit să mai fie odată fată mare, să pască vitele pe munte, să pășească pe frunzele uscate, umede acum, să prindă cu mâna de-o creangă, și picurii rămași pe frunze să cadă stropindu-o pe obraz, pe ie, apoi să iese pe culme, la luminiș, să toarcă și să privească vitele cum pasc, și sara să vină acasă cu vitele sătule cum îs dobele. Se mai cugeta, cat ar fi de bine să mai umble ca pe vârful măgurii, pe Frasinul, după fragi de pădure. Ce fragi se fac mai ales pe Frasinul: »buricul deștiului“ de mari.

Ori să aibă ea acum niște pere dela dascălul cel bătrân din grădină. Ce pere! Cumu-i ceara. Numai dascălul are pere de acelea în sat.

Și cum se gândea așa la câte toate, baba Miia simțea că se face tot mai ușoară. Dela o vreme i-se păru că nici nu mai stă în pat. Și pipăi bine scândurile. Apoi, ușoară de tot, iată că sta așa și nu se mai putea gândi la nimic. Dar era bine Las să fie, că nu-i rău. Au durut-o pe ea destul oasele, au tăiat-o destul junghiurile ca și cu săbii ascuțite. Acum așa călduță, ușoară și fără dureri stă, și ochii parcă-i râd. Și'n casă e o liniște așa de bună. Și soarele se uita chiar acum deodată prin cele trei ferestuțe. Uite, ce pulbere de lumină!

Deodată însă baba Miia schimbă ochii și-i umplu cu spaimă. Simțea cum vine ceva, ceva rece și greu ca o povară stri

Anuarele societății, cari se publică sub îngrijirea unui comitet de învățați germani, deși au ajuns la volumul al 29-lea și se bucură de o însemnătate mare literară, n'au publicat nici o bibliografie românească referitoare la Schiller și Goethe.

Lucrez la o bibliografie românească, având peste 4000 de piese românești (originale și traduceri). Am deci o bibliografie destul de mare referitoare la Schiller și Goethe. Fiind însă în Lipsca, nu pot consulta bibliotecile din București, și nu pot urmări traducerile mai nouă, rog deci pe toți traducătorii români să-mi comunice traducerile făcute, cu datele exacte: anul publicării, revista, volumul, editura, etc. Aceeaș rugare o fac și acelora cari au scris ceva despre Schiller și Goethe.

Mulțămesc înainte tutora pentru serviciile aduse:

Horia Petra-Petrescu.

Lipsca, (Leipzig, Schutzenstrasse 13 II. r.).

Petrecerea din Brașovul-vechiu.

Sâmbătă, în ziua sfinților arhangheli Mihail și Gavril, a avut loc în sala otelului Central Nr. 1, producțiunea muzicală-teatrală a corului bisericei »sf. Adormiri« din Brașovul-vechiu. Cu toate că timpul a fost cât se poate de nefavorabil, mesele din sală erau toate ocupate, știut fiind că Brașovechenii totdeauna se nizuiesc la prestațiuni cu cari publicul să fie mulțămit.

Așa a fost și acum. Programul, care n-a avut în sine cântări streine, a plăcut foarte mult. Inceputul l'a făcut frumoasa compoziție a d-lui G. Dima »Mândruliță de demultu« cântată de corul mixt și care a fost bizată în urma aplauzelor fără sfârșit a publicului.

A urmat apoi »Nu-mi place« și »I-mi place«, compoziții din cele mai nouă ale lui Vidu din a cărui executare s'a putut vedea ce poate presta corul Brașovechenilor, iar ca sfârșit al programului muzical corul mixt a cântat »Răsunetul Ardealului« o altă compoziție frumoasă a lui Vidu.

Tinărul dirigent, învățătorul Romulus Ardeleanu, care într'un timp relativ foarte scurt a instruat aceste frumoase piese corale a întrecut așteptările noastre în ce privește reușita acestor cântări. D-lui n'a crutat nici o osteneală pentru ca corul Brașovechenilor să fie la înălțimea sa din trecut. Aceasta e deja a treia producțiune care s'a aranjat sub dirigența d-lui Ardeleanu care, acum un an, fiind învățător în comuna Purcăreni, venia seara la Brașov ca să țină probe și în timpul din urmă a început tot cu acelaș zel a instrua o nouă liturghie proprie pentru biserica »sftei Adormiri« din Brașovul-vechiu. Serviciile ce le-a făcut d-l Ardeleanu ca dirigent al Brașovechenilor ar putea fi luate mai mult în considerare și să fie răsplătite după merit la cea dintâi ocazie binevenită.

Al 3-lea punct din program »Răsunetul Ardealului« ca și cealaltă compoziție a lui Vidu fost executată cu o preciziune uimitoare; ambele au fost bizate. Acordurile înduioșitoare și solo de bariton cântat de d-l V. Forea cu mult sentiment au impresionat adânc publicul.

Laudă coriștilor și dirigentului! Alt punct din program a fost anecdota lui Speranță »Țiganui și căldarea« predată cu mult haz de d-l I. Tampa.

Ca punct ultim a fost piesa teatrală »Idil la țară« localizată de Maria Baiulescu. Diletanții în frunte cu d-l Dum. Jaliu, zelosul conducător al tinerimei brașovechene s'au achitat pe deplin de rolurile lor. D-l Jaliu în rolul bătrânului proprietar Berbec a fost neîntrecut prin jocul său neforțat și cât se poate mai natural. D-lui a trecut deja de mult peste laudele ce se pot aduce unui diletant. D-șoarele Elena Aldea, E. Cahler și El. Râșnovean și-au interpretat cu dibăcie rolurile nu tocmai ușoare; tot așa și d-nii I. Micu, Gh Popovici, I. Aldea, Gh. Mărginean și I. Puiu. Piesa a succes foarte bine și publicul a răsplătit prestațiunile diletanților cu aplauze nesfârșite iar pe d-șoarele Cahler, Aldea și Râșnovean cu câte un frumos buchet de flori naturale. După piesa teatrală s'au jucat tradiționalele noastre jocuri naționale »Călușerul« și »Bătuta« de cătră un grup de tineri în costume naționale. A urmat apoi dans până la ziuă.

Ceea-ce a detras însă mult din nimbul acestei frumoase petreceri a fost absența fruntașilor bisericii dintre cari abia doi-trei inși am văzut la petrecere.

Adunarea generală

a Reun. învăț. gr. cat. din jurul Gherlei.

Câțcău, la 15/XI n. 1908.

— Urmare. —

De aci prin puține cuvinte trece referentul (D-l A. Pop) preste averea Reun. — lăsând aceasta în sarcina cassarului, — și se oprește mai mult timp la poziția despre biblioteca Reun. și constată că Reun. noastră până azi dispune de 315 opuri științifice, dintre cari în decursul anului curent s'au cetit preste 80 exemplare. De starea aceasta ne bucurăm cu toții, văzând un progres în bibliotecă și cetit, în comparație cu anul trecut.

Am de relevat apoi, că depărtându-se dela prep. gr. cat. din Gherla bunul prof. D-l A. Domide, fost secretar al Reun. — prezidentul propune a se alege secretar nou, candidând de atare pe D-l A. Pop, care se și alege cu unanimitate, luând în considerare, că în acest oficiu — ca fost secretar provizor — are praxă destulă. Se sind acum rândul, ca să se cetească raportul cassarului, se scoală D-l Ioan Roman înv. diriginte în Mintiul Gherlei și prin date autentice adeverește, cumcă: Reun. posede în numerar o avere de 3.891 cor. 55 fil. depuși spre fructificare la banca »Economul« din Gherla. Apoi continuă cu manipularea banilor incassați în anul prezent, de unde rezultă, că perceptiuni au fost: 508 cor. 36 fi. și erogațiuni: 430 cor. 62 fil. remânând în cassă spre capitalizare: 77 cor. 74 fil. Iar, ca restanță generală pe la membrii, amintește suma conziderabilă de: 1.150 cor.

După cetirea rapoartelor se aleg apoi 4 comisiuni de câte trei membrii, precum: a) Pentru cenz. raport. gen. și propuneri, în persoana D-lor: Teodor Bota, Pahoniu Man și Elie Petrean; b) pentru reviz. rațiunilor și stat. budgetului pe anul viitor: Ioan Cârcu, Traian Morar și Chințăuan; c) colectarea tax. și-a ofertelor benevole: Ioan Drăgan, Virgil Pop și Gavril Pop și d) pentru criticarea temei practice: Ioan Boer, Gavril Bude și Vasiliu Moldovan.

Am așteptat apoi să se cetească dizertațiunea premiată în ședința aceasta cu 20 cor. dar precum văd m'am înșelat, căci aci — nu știu din ce motiv — se făcu abatere dela program, admițându-se cetirea unui elaborat liber, întitulat: »Paralela între omul învățat și neînvățat« (compusă de D-l C. Man), care precum am experiat avu cam puțin senz, fiind o lucrare prea slabă pentru adun. gen. Altcum i-l laud pe autor, că-i place să scrie și să cetească mult, prin ce a ajuns unul dintre cei mai buni învățători.

In urmă mulțămind președintele d-lui Inspector reg., protopretorelui cercual și celorlalți oaspeți pentru participarea la adunare și urându-le viață îndelungată, între esclamațiuni de »Să trăiască«, se ridică ședința I, la 1 oară p. m. și cu aceasta ne-am depărtat iarăși pe la cuartire, ca să prânzim, iar alții, cari au avut mai multe parale s-au dus în a doua sală de învățământ, la banchet.

La banchetul, care a urmat s-au ridicat 5 toaste mai importante: Magnif D. I. Georgiu pentru rege, Claris D. I. Boroș pentru episcop, On. D. Gavril Marțian pentru învățători, D-l C. Man pentru popor și Georgiu Bojor curator primar din Câșeiu pentru oaspeți.

Ședința II. — La orele 4 p. m. s'a continuat adunarea. S'a făcut un tractat și criticarea lui. Tractatul l'a ținut D-l V. Bendean inv. local cu cl. I, propunând din scriptologie litera »u«, ceea-ce i-a succes atât de bine, încât comisiunea critizătoare abia a aflat ceva material de criticat și și acela s'a referit mai mult la partea formală, decât la cea obiectivă. Primească deci dela noi D-l propunător atributul onorific că-i un învățător harnic, dela care pot lua exemplu toți învățătorii mai puțin interesați de cariera lor.

Nu pot să nu accentuez aci răul obiceiu că sunt învățători la cari le place, când propune cineva să se mestece în tractat, cu întrebări nepotrivite, numai ca să încurce pe propunător și elevii săi. Astfel de încercări s-au făcut și la ținerea tractatului de față. Cu toate acestea atât D-l Bendean cât și copiii au fost în curent cu datorințele și cunoștințele lor. Ușor se poate întâmpla însă, că printr'un astfel de amestec tot succesul să sufere naufraj.

(Va urma).

Prelegeri poporale economice în țara Oltului.

Preotul Aurel *Nistor* din Arpătac va ținea în săptămâna viitoare prelegeri poporale economice în următoarele comune din comitatul Făgărașului:

Marți în 25 Nov. v. (8 Dec. n.) în Șinca-veche, Mercuri în 26 Nov. în Perșani, Joi în 27 Nov. în Hurez, Vineri în 28 Nov. în Ileni și Sâmbătă în 29 Nov. în Râușor.

Cătră agenturile „Asociațiunii".

Onorale d-le!

Comitetul despărțământului I. (Brșov) al »Asociațiunii« având în vedere starea înapoiată culturală, în care se află poporul nostru și convins, că una din cauzele principale ale acestei înapoieri e necunoștința de carte a țărănimei, ca să-i vină în ajutor acesteia, a publicat încă în 25 Sept. v. concurs pentru *două premii de câte 50 cor. (cincizeci de coroane)* ce se vor da acelora, cari în decursul lunilor Nov. 1908 și Martie 1909 inclusiv, vor învăța mai mulți neștiutori de carte să scrie și să cetească; în acelaș timp a apelat la conducătorii naturali ai țărănimei, la Domnii preoți și învățători, rugându-i să inițieze dânșii aceste cursuri — iar pe președinții agenturilor i-a rugat să încunoștiințeze comitetul despre tot ceeace s'a făcut în agenturile dânșilor în privința aceasta.

Deoarece până acum nici unul dintre domnii președinți n'au răspuns la apelul nostru, comitetul nu poate ști, dacă într'adevăr s'a întreprins ceva în privința aceasta, sau ba? De aceea îi mai rugăm încă odată, să nu întârzie cu răspunsul.

De oarece timpul trece, și e păcat de orice moment ce se pierde, ne mai adresăm încă odată la domnii preoți și învățători și-i rugăm cu inzistență, să nu desconsidere apelul comitetului, acolo, unde până acum nu s'a început, să înceapă neamânat și să țină aceste cursuri, al căror folos, pentru poporul nostru, este de o importanță neprețuită. Să aducă această jertfă, pe altarul culturei țărănimei noastre, domnii preoți și învățători, îi rugăm, căci în primul rând dânșii sunt responzabili pentru educațiunea și cultura poporului, care-l păstoresc.

Tot odată aducem la cunoștință, că tot în vederea, acestui scop, Comitetul central încă a publicat 5 (cinci) premii de câte 50 (cinci-zeci)de coroane la cari putem reflecta și noi cei de pe teritorul Despărțământului nostru.

Brașov, în 15 Nov. v. 1908.

Nicolae Bogdan, directorul Desp. *Dr. Alexandru Bogdan*, secretarul Desp.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 3 Dec. Ministrul de războiu a adresat un ordin secret ofițerilor din armata comună, prin care li se interzice a se îndepărta din garnizoană. Acest ordin se referă îndeosebi la ofițerii din stațiunile, cari se află la granița Monarhiei. In cercuri militare se crede, că *acest ordin secret prevestește războiul apropiat.*

Budapesta, 3 Dec. In ședința de eri seară a dietei deputatul Nemes Bertalan a interpelat guvernul, dacă e adevărată știrea, *că la granița Bosniei s'a ciocnit o patrulă a reg. 34 din Cașovia cu o bandă sârbească și că au căzut morți patru soldați austro-ungari?* Se așteaptă cu mare nerăbdare răspunsul ministrului Wekerle, deoarece știrea aceasta, deși au trecut la mijloc câte-va zile, *n'a fost desmințită.*

Budapesta, 3 Decemvrie. La desbaterea budgetului ministrului de agricultură au luat cuvântul dep. *Maniu*, declarând că politica guvernului favorizează mai mult pe proprietarii mari decât pe cei mici și că unele dispozițiuni ale ministrului de agricultură, precum sunt acțiunea săcuiască și colonizările, sunt îndreptate în contra Românilor.

Budapesta, 3 Decemvrie. Cu începerea dela 4 Decemvrie, căile ferate din Bosnia și Herțegovina nu vor mai primi călători și mărfuri timp de zece zile. In vremea aceasta vor fi transportate în cele două provincii ocupate trupe din restul monarchiei.

Budapesta, 3 Dec. Toate fabricele de dinamită și praf din Ungaria au fost avizate, să nu mai primească comande particulare, ci să lucreze numai la comandele făcute de cătră conducerea armatei.

Praga, 3 Decemvrie. După escesele înoite, de Marți seara, cari au provocat vărsare de sânge și groază în toată Praga și la cari a luat parte vre-o 20,000 de Cehi, guvernul din Viena, în urma sfătuirilor, cari au durat toată noaptea, *a decretat statariul asupra orașului Praga și a districtelor Karolinental, Smichow, Königliche Weinberge, Nasle și Ziskow.* Statariul s'a decretat numai în ce privește răsvrătirea. Poliția a oprit orice intruniri pe stradă și a ordonat, ca porțile caselor să fie închise sara la opt oare. Totodată e oprit de a se purta în public însemne de-ale reuniunilor și de altă natură.

Capitala Boemiei s'a ales dar în ziua jubileului împăratului cu statariul. Din cauza aceasta a fost amânată și festivitatea punerei pietrei fundamentale a nouei universități germane din Praga, care era să se săvârșească în ziua jubileului.

Bibliografie.

— »Ciprian Porumbescu, icoane din frământările unui suflet de artist.« De Dr. Valeriu *Branisce.* Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin librăria »Gazetei«.

*

„Compassul Românesc" de *N. P. Petrescu* partea I. și II. care conține și legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Mureșianu, Brașov. Prețul ambelor tomuri plus 3 cor. 20 bani porto.

---

vitoare. Intinse mâna, dar'n'ajunse luminița de ceară. Se oțeri cât putu, dar luminița căzu pe podele. Junghiul ce-l simțise o prinse, o 'ncârligă, dar bătrâna se zvârcolea mereu s'ajungă luminița de ceară. Așa, frământându-se, căzu pe podele și muri, cu mâna întinsă după luminiță.

Dup'o grămadă de vreme, acum se coborâse mai întâiu din pat.

Și prin celei trei ferestuțe lumina albă cădea mereu în casă, apropiindu-se tot mai tare de pat. Lumina acum trupul țapăn al Miii, ulcica răsturnată, și luminița de ceară, de care n'a avut parte bătrâna.

(„Viața Românească")

I. Agârbiceanu.

Poezii poporale.

Dute dute măi urite!
La casa cu fete multe,
Nu veni tu la mama!
Că are numai una.
După urit nu m'o da
Mă are numai pe mine.
Și mă dă unde-a fi bine.

Badea hid și uricios
Zice să'l sărut frumos.

Dar cum foc l'o-i săruta?
Că-i mai hid decât moartea.
Gura-i strâmbă,
Barba impunge,
De urât, cât poate ajunge.
Du-te urâte la dracul,
Nu-'mi mânca și mie capul!

Floricică de pe rit
Cumu-ți ție de rând?
Noaptea crești
Noaptea 'nflorești,
Peste zi te veștejești.
Cum foc nu mo-i veșteji?
Că mama m'o răsădit:
Peste-un deal și peste-un rât,
Să trăesc tot cu urît.
Peste-un deal și peste-o vale,
Să trăesc cu supărare.

De jelea traiului meu
Plâng pietrile pe părău
De jelea vieții mele
Plâng florile pe văi ele.
De-ar fi mama mai aproape,
Ar veni pe miez de noapte
Și dela mine s'ar scoate.

Culese din Strâmbul.

Constantin Manu, învățător.

Nr. 5 M. Eminescu. **Proză literară.** — E lesne de înțeles că în acest volum se dă literatură, în proză, deci proză literară știut fiind că marele măestru a scris și o mare câtime de articole de ziar, care orcât ar fi de literar scrise, nu aveau în vedere vre un scop literar, ci unul militant.

Volumul coprinde nemuritoare lucrări; Făt-frumos din lacrimă, Sărmanul Dionis, La aniversare, Cezara.

Nr. 6. T. Robeanu. **Poezii Postume.** — Prefață de N. Iorga. Acel George Popoviciu bucovineanul, ale cărui calități de om luminat nu au rămas nimănui necunoscute,, a fost și un adevărat poet de talent. Aceasta reese din chiar culegerea de față a poeziiler pe care George Popovici le iscălia prin reviste T. Robeanu.

Nr. 7 Alphonse Daudet. **Scrisori din moara mea.** — Tradus de N. Paudelea. Cel mai delicat scriitor naturalist, deși propriu vorbind Daudet a fost un scriitor complex, printre altele a dat și o serie de impresii „sur le vif“ pline de ispita lumei și împrejurimilor din Provença. Aceste nostime și atingătoare istorioare alcătuesc cărticica aceasta, tradusă cu toata dragostea de N. Pandelea.

Amintiri din Ardeal.

Comuna noastră în ce privește cântăreții bisericești este una dintre cele mai înapoiate din întreg ținutul. In altă privință nu ne putem plânge căci din comuna noastră au eșit oameni de valoare cu cari ne putem ori și când mândri, așa din comuna noastră au eșit profesori cu renume european, protopopi, preoți, ingineri, doctori, ofițeri și învățători harnici, dar în privința cântăreților bisericești ne-a întrecut chiar și comuna Sadu și Zărnești cu basiștii lor recunoscuți.

Avem nu-i vorbă și noi cântăreți buni dar nu de ai bisericei ci de aceia lumești.

Așa un Toma Cerbului, un Moisa Popei, un Siliuc și alții, cari țineau stranele în cârcimă ani de zile și plecau numai cântând spre casă, cine nu a auzit de ei?.

Pentru a avea și noi sau mai bine pentru a crea cântăreți bisericești, comitetul parochial în unire cu administratorul protopopesc escrie concurs pentru două locuri de învățători în anul 1883 cam în modul următor:

Concurs.

Pentru întregirea a două posturi de învățători la școala capitală din comuna A.... se escrie concurs cu termin de 30 zile de la prima publicare.

Emolumentele împreunate cu aceste posturi sunt:

300 florini solviți din lada bisericei în patru rate anticipative.

Cuartir în edificiul școalei și lemnele necesare pentru foc.

De la concurenți se cere să cunoască tipicul și să cânte Duminecile în strană.

Acel care va forma un cor va primi un adaus de salar de 50 florini«.

Sosește și ziua alegerei, care era o zi de Duminecă și administratorul protopopesc de atunci învita atât pe comitetul parochial cât și pe ceilalți oameni la alegerea de învățători, care se va face la oara două după prânz în biserică.

Ca oamenii să știe când se va începe alegerea, se va trage clopotul cel mijlociu.

Abia au mâncat oamenii, cari au mai zăbovit după slujba bisericească mai stând de povești mai cu unul mai cu altul cum este obiceiul la sate și se și aude clopotul dela biserică și se văd grupuri de bărbați, femei și chiar copii ducându se spre biserică.

Fiind o zi frumoasă de vară președintele comitetului parochial propune ca alegerea să se facă mai bine în curtea bisericei sub cerul liber, care propunere e primită; odată propunerea primită, doi dintre epitropii bisericei aduc o masă și patru scaune pentru preoți iar poporul se strânse în jurul mesei cu mic și mare și cu nerăbdare aștepta ca să i-se spuna numele candidaților.

Glumele în asemenea casuri nu lipsesc și glumele țărănești sunt adese-ori pișcătoare.

Administratorul protopopesc se scoală și ținand o mică cuvântare începe a spune pe rând numele candidaților, cari erau vre-o cinci la număr și zice:

»Oameni buni!

Sunteți chemați aici ca să alegem doi învățători în locurile vacante. S'au insinuat pentru aceste două posturi cinci tineri bine cualificați, eu voi ceti numele fie-căruia și actele ce sunt depuse iar D-V. aveți deplină libertate să alegeți pe care veți voi.

1) Vasile Corcodel, fost învățător în Jibot, născut în satul nostru, îl cunoașteți cu toți.

Poporul: Mai bine nu l'am cunoște Părinte, că nu l'am auzit nici odată cântând, nu ne trebue, mai departe Părinte.

2) George Babeș, fost învățător în Boița.

Poporul: Nici acesta nu e bun, că am auzit noi ce a pățit prin Boița, dacă a plecat neînsurat din Boița nu poate fi soiu bun, să vedem de ceialalți.

3) Ion Cocoș, teolog absolut, fiul preotului din Cincșor.

Poporul: Bun Părinte, pe acesta s ni'l faci învățător că numele îl arată afiă cântăreț, cine a văzut cocoș să nu cânte. Il alegem cu aclamațiune Părinte și din gura tuturor se aude un strigăt: să trăiască cocoșul nostru, dar să cânte când va veni.

4) Achim Băcilă, fost învățător și preot prin Bănat.

Poporul: Și ăsta-i bun Părinte, trăiască; și cu asta s'a încheiat alegerea de învățători; de al cincilea candidat poporul nici nu a voit să mai audă.

Protocolul de alegere este subscris de comitetul parochial și publicul s'a împrăștiat în liniște, afară de vre-o câțiva partisani de ai lui Corcodel, cari erau cu gâtlejurile pregătite pentru aldămaș, aceia fiind siliți a înghiți acum în săc, au început a face gură pe strade dar nu erau luați în seamă fiind prea târziu, alegerea era aprobată.

După o lună de zile încep cursurile și nuoii dascăli se presintă la slujba lor.

In prima Duminecă era biserica plină de popor; au venit cu toții să asculte cum cântă nuoii dascăli, dar pare ca s'au vorbit că nici unul nu și-a deschis gura.

Un țăran mai nerăbdător a strigat chiar în biserică:

— Apoi cocoșul acela din strană nu știe să cânte pe când cocoșul meu de acasă cântă cu ochii închiși.

Unii oameni au început a râde de această glumă, dar preotul Ioan ca să-i liniștească a început cu o mică predică.

S'a terminat slujba bisericească și oamenii au eșit din biserică postându-se ca de obicei inaintea bisericei.

Invățătorul Cocoș iese și el și în curtea bisericei omul cu pricina îl întâmpină iar:

»Domnule învățător, mi se pare că pe la D-voastră cântă gainile în locul cocoșului«.

Invățătorul Cocoș nu prea știa de glumă ci pe repezeală îl înșfacă pe țăran de ciată, îi trage două palme și îl trântește la pământ zicându-i:

— Măi cre tine să te înveți minte de aită dată.ocoșul înainte de a cânta totd'anna bate din aripi, așa și eu, de câte ori vei vrea să cânt să vi să-ți dau mai 'nainte o trânteală. Și cu procedeul acesta a scăpat învățătorul de cântări, nime nu mai dorea să'i audă glasul, și a făcut bine, că era cântăreț foarte slab, mai slab cântăreț nu ai fi găsit în întreg ținutul, dar grație procedeului lui toată lumea îl ținea de cântăreț de frunte.

In a doua Duminecă iar nu li s a auzit gura nuoilor dascăli dar poporul a tăcut, nu a mai zis nimic.

Vine a treia Duminecă și au servit toți patru preoții și noul diacon, era o slujbă imposantă, biserica era plină de nu mai încăpea poporul în ea, mulți oameni erau p'afară.

Invățătorul Băcilă începe și cântă un »Cuvine-se cu adevărat« cântat ca prin Bănat dar cu o așa o voce pătrunzătoare încât femeile și oamenii mai bătrâni vărsau lacrimi.

Dar după isprăvirea slujbei să fi văzut ce era la casa învățătorului:

O fetiță cu un buchet de flori, una cu oauă, alta cu pui și fie-care căuta în felul lui să mulțumească pe învățător.

Invățătorul Cocoș însă nu și-a deschis gura dar nici mult nu a stat în comună că s'a preoțit și a plecat, iar în locul lui a ajuns Corcodel, care cu un strașnic aldămaș și-a împăcat partizanii lui.

De sub Surul

Mulțămită publică.

D-l Ieremia Pană, proprietar în comuna Strachina, de naștere din comuna și parochia noastră Satulung bis. Sf. Arhangeli și-a arătat iubirea și recunoștința față de instituțiunile noastre culturale — dăruind în favorul zidirei unui nou local de școală românească suma de 100 (sută) lei, D-l Moise Ciută arendaș în România suma de 30 cor. pentru repararea bisericei, 30 coroane pentru repararea și curățirea tâmplei bisericei, iar 40 coroane pentru fondul bisericei, D-l Nae Ciută arendaș România 100 (sută) lei pentru fondul bisericei. D-l George Gavĕt comersant în Buzeu în amintirea decedatului său tată suma de 20 coroane în favorul zidirei școalei.

D-l Ioan Butu locuitor în Satulung a binevoit a colecta în favorul școalei, ce e să se zidească în parochia noastră Satulung Sf. Arhangheli suma de 220 lei dela următorii domni: X. X. gara Dălga o sută lei. Stefan Lilovici proprietar București 100 lei, M. Vlădescu adv 20 lei.

Pentru aceste frumoase fapte rugăm pe nobilii donatori să primească mulțămita noastră

Satulung, 12 Nov. 1908.

Pentru comitetul parochial
Romul Verzea
președinte.

In legătură cu aceste mulțămite publice suntem rugati ca din partea noastră să adresăm o rugare cătră toți acei domni cari au primit liste din partea comitetului parochial din Satulung biserica Sf. Arhangheli să binevoiască a grăbi cu trimiterea sumei colectate și cu înapoerea colectelor primite. Facem cu plăcere acest apel, căci suntem convinși că parohia Sf. Arhangheli din Satulung este până în present singura comună bisericească în protopopiatul Brașov care de timpuriu s'a îngrijit a asigura esistența școalei sale cu toți 3 învățătorii votând minimul prescris de noua lege școlară.

Tot această parochie în acești doi ani din urmă a suportat o reparare mai radicală a bisericei și a catapetezmei care a costat 6000 cor. mai departe acești parochieni și-au impus (luat asupră-și) un arunc cultural benevol foarte împovărător pentru susținerea școalei. Sunt puțini la număr parochienii acestei comune bisericești, abia 350 famili, căci 167 familii din cele mai fruntașe au emigrat în acest deceniu în România.

Aceste împrejurări merită a fi luate în considerare de acei fii ai parohiei Sf. Arhangheli din Săcele cari au primit liste de colecte, ca să grăbească a sprijini intențiunea bună a conducătorilor cari doresc a-și vedea realizate una din cele mai scumpe dorințe: *Zidirea unui local corespunzător pentru școală.*

Mulți fi ai acestei parohii cari azi ocupă posiții înalte sociale în regatul român vor fi eșit din această școală și la prea mulți această școală singură va fi format baza culturei lor de azi, e deci o datorie, ca ei să-și arăte recunoștința.

Preotul Romul Verzea în calitate de președinte, care pune multă stăruință ca parochia sa să fie o parochie de model. a adresat 176 de apeluri la cari abia au răspuns 37 de fii recunoscători.

Ne adresăm deci la toți Secelenii și cei cari au primit liste — precum și la toți oamenii de bine a sprijini pe conducătorii acestei comune în buna lor intențiune.

Glume.

— Ioane, mai fă foc; e frig în odaie.
— Bine, dar sunt 22 de grade, doamnă.
— Ești nebun Ioane!
— Nu, doamnă; sunt 12 grade în salon și 10 în sala de mâncare!

*

— Ce mai veste Nae?
— Viu dela amicul nostru Ilie.
— Am auzit că e bolnav.
— Da.. Doctorul i-a recomandat să schimbe aierul.
— Era de dorit. Prea avea un aier idiot.

*

La cazarmă.

Căpitanul întreabă pe un soldat:

— l'ascultă băiete, a fost bună ciorba azi?

— Să vă spun drept, domnule căpitan: a fost rea.

— Netotule! Nu te-am întrebat dacă a fost rea... Te-am întrebat să-mi spui dacă a fost bună.

MULTE ȘI DE TOATE.

De tot felul.

In Germania sunt aproape 2000 de monumente ale lui Bismark. — Orașul Moscva are 1800 biserici. — O balenă poate înota în o oară 12 mile engleze. — In Statele Unite sunt 30 de orașe cu numele Berlin, 23 cu numele Paris și 13 Londra. — Numărul protestanților din toată lumea atinge 180.000,000. — In Turcia sunt maslini cari au trecut de 1000 ani. — Dela un elefant mijlociu se pot lua 50 punți de fildeș.

*

Garduri de sârmă ca linii telefonice.

In provinciile de sud și de sud-vest ale Statelor Unite sunt garduri de sârmă, lungi de mii de metri, care îngrădesc câmpii întinse. Dupa cum arată Western Electrician, aceste garduri sunt întrebuințate cu mult succes ca linii telefonice. Chiar la depărtări de 50 km., ba și mai mult, comunicările se aud foarte bine.

*

Un oraș de găini.

In California, cam la 75 km. de San Francisco, e orășelul Petaluma, care are vre-o 6000 locuitori și 1 milion de găini. Creșterea găinilor și negoțul de ouă și păsări e singurul izvor de câștig al locuitorilor din acest oraș. In 1907 s'au exportat 120 milioane de ouă. Familiile sărace au numai câteva duzini de găini iar cele mai cu stare până la zece mii; cea mai mare instalație cuprinde o sută de mii. Fermele cele mari au clocitoare de tot felul, instalațiuni anumite, chiar spitaluri pentru îngrijirea găinilor bolnave.

(„Natura“ nr. 2)

„ALBINA“ institut de credit și de economii
Filiala Brașov.
Conspectul operațiunilor în luna lui Nov. 1908.

Intrate:

Numerar cu 1 Oct. 1908.	Cor.	28,390'95
Depuneri spre fructificare	„	140,561·33
Cambii rescumpĕrate . .	„	507,035.45
Conturi curente	„	4,412·51
Imprumuturi pe efecte și alte imprumuturi . . .	„	14,029·85
Imprumuturi pe producte .	„	—·—
Monetă	„	7,716·48
Comisiuni, cupoane și efecte	„	1,205·42
Banci	„	380,774·02
Interese și provisiuni . .	„	33,898·74
Diverse	„	470,656·72
	Cor.	1.588,681·47

Eșite:

Depuneri spre fructificare .	Cor.	135,546·30
Cambii escomptate . . .	„	506,436·—
Conto curent	„	83,354·43
Imprumuturi pe efecte și alte împrumuturi	„	19,212 —
Imprumuturi pe producte .	„	·—
Monetă	„	10,582·25
Comisiuni, cupoane și efecte	„	14,614·30
Interese și provisiuni . .	„	7,058·98
Spese și salare	„	3,590·42
Banci	„	511,215·98
Diverse	„	280,460·97
Numerar cu 31 Nov. 1908	„	16,609·84
	Cor.	1.588,681·47

Dr. Nicolae Vecerdea
dirigent.

Iosif Onciora
contabil.

Iosif Moldovan
cassar.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu
Redactor respons.: Victor Branisce

Cărți și Călindare
nou apărute:

Gh. Asachi: „Poesii“, în editura ti ›ogr. „Neamul Românesc“, prețul cor. 1.50.

Călindarul »*Neamul românesc*“ pe a. 908. Valeri de munte, prețul 85 bani.

„*Călindarul Săteanului*“. Sibiiu. Edit. V. Krafft, prețul 30 bani.

»*Amicul Poporului*«, călindar. Editura V. Krafft, Sibiiu, prețul 70 bani.

„*Posnașul*“, călindar umoristic. Edit. V. Krafft, prețul 60 bani.

»*Călindarul cu litere vechi*«, Sibiiu. Editura W. Krafft, prețul 50 bani.

Din „*Biblioteca Română Socec*“ au nai apărut Nr. 15. conținând „Piatra Corului“, tradusă de V. Alexandri, și »Soveja« rad. de Odobescu, prețul 30 b. — Nr. **16**: Băiatul lui Moș Turcu“ nuvelă de Cazaan, prețul 30 bani.

Virgil Pop: „Chestia unirii bisericilor“, cu permisiunea Veneratului ordinariat piscopesc de Lugoș. Timișoara, prețul 0 bani.

Dr. Enea Nicola: „Contagiuni veneice“, profilacția și vindecarea lor, pretul or. 1.50.

Gavril Pop: „Odele lui Quintus Hoatiu-Faccus“, traduse în românește în roză și provăzute cu interpretări în folosul tinerimei studioase și al privaților (Blaș), rețul 40 bani.

Din »*Biblioteca Minervei*« (cea nouă), u apărut pana acuma (prețul unui număr 0 bani) 9 numeri ș. a.:

Nr. 1: cuprinde „Duduia Margareta“ e Sadoveanu.

Nr. 2: „Guvernatorul“ de Sandu-Aldea.

Nr. 3: „Nuvele“ de Andreiew, trad. e Sandu-Aldea.

Nr. 4: „Carmen“, povestire de Prosper Mérimée, trad. de R. Baltag.

Nr. 5: „Proza Literară“ de Eminescu.

Nr. 6: „Poezii Postume“ de Robeanu u o prefață de Iorga.

Nr. 7: „Scrisori din moara mea“, după Daudet, de Pandelea.

Nr. 8: »Istoria vieței mele“ de Vârnav.

Nr. 9: „Spiru Călin“, de Slavici.

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată ă în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea acelor oameni, a căror sânge și ucuri trupești sunt atrofiate și cari în rma ușurinței din tinerețe și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos puterea spiriutală. **E timpul suprem a acestei stări îngrozitoare să se pună capăt.** Trebue să fie cine-va care să dea tinerimei deslușiri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, ebue să fie cine-va căruia oamenii să-și credințeze fără teamă, fără sfială și cu credere necazurile lor secrete. Dar nu e deajuns însă a destăinui aceste necazuri i și cui, ci trebue să ne adresăm unui afel de medic specialist, conștiințios, care ie să dea asupra vietei sfaturi bune xuale și știe a ajuta și morburilor ce ja eventual există, **atunci apoi va înta existența boalelor secrete.**

De e chemare atât de măreață și entru acest scop e institutul renumit în ată țara al **D-rului PALOCZ, medic de pital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10)**, unde pe lângă discreția cea ai strictă primește ori-cine (atât bărbații t și femeile) deslușiri asupra vieței xuale, unde sângele și sucurile trupești e bolnavului se curăță, nervii i-se înresc, tot organismul i-se eliberează de ateriile de boia, chinurile sufletești i-se aiștesc.

Fără conturbarea ocupațiunilor dilnice . **PALOCZ** vindecă deja de ani de dile pede și radical **cu metodul său propriu vindecare**, chiar și cazurile cele mai glese, ranele sifilitice, *boalele de țeve șică, nervi și șira spinărei, începutul și confusie a minței, urmările onanieirei e sifilisului, erecțiunile de spaimă, slărea puterei bărbătești (impotența), vătăturile, boalele de sânge, de piele și toate alele organelor sexuale femeești.* **Pentru nei e sală de așteptare separată și ire separată.** In ceea-ce privește cura, partarea nu este piedecă, căci daca e-va, din ori-ce cauză, n'ar putea veni persoană, atunci cu plăcere i-se va da puns amănunțit foarte discret prin scrire (în epistolă e de ajuns a se înlătura nai marca de răspuns). **Limba română vorbește perfect.** După încheierea curei, stolele se ard, ori la dorință se retrimit căruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 óre a. m. până la 5 óre p. m., (Dumineca până la 12 óre a. m.)

Adresa: **Dr. PÁLOCZ**, medic de spital pesoialist. Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10

„MINERVA“,
institut de credit și de economii în Beclean (Bethlen).

Concurs

pentru ocuparea postului de **contabil** la institutul de credit și economii „MINERVA“ în Beclean (Bethlen), com. Solnoc-Dobâca.

Salar anual 1600 cor. și tantiemă statutară.

Concurenții au să dovedească cu acte în regulă, că au cualificația dela vre-o școală comercială, praxa de până acuma în afaceri de bancă și că sunt capabili a compune independent bilanțul precum și cunoștința de limbi.

Cererile sunt a se trimite la adresa direcțiunei până în 15 Decemvrie 1908.

Postul este a se ocupa îndată după alegere.

Beclean, la 1 Dec. 1908.

Direcțiunea.

Deposit principal de

Galoci veritabili rusești din Petersburg

Galoci de gumi și Șoșoni

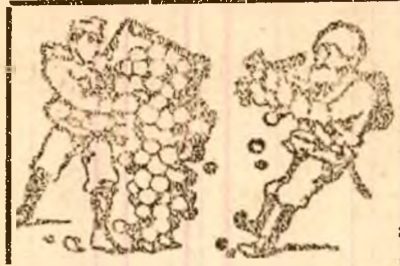
marea recunoscută de clasa primă.

Cel mai bun mijloc de apărare contra umezelei și frigului recomandă cu **prețurile** de concurență cele mai **ieftine.**

Friedrich Bahmüller,

cel mai mare deposit de încălțăminte,
Brașov, Strada Porții nr. 18,
(în casa proprie).

(382,7—12.)

Vițe nobilitate

lifereazǎ cu garanție, asortiment bogat de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă:

Prima Pepinerie cu vițe nobilitate de pe Târnava.

Proprietar: Fr. CASPARI,
Mediaș Nr. 24 (Ardeal).

Cereți Catalogul prețurilor!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țerei. Proprietarii de vii, înainte de a comanda își pot câștiga siguranța verbal sau prin scris la persoane cunoscute, despre soliditatea firmei de sus. [351,11—34.]

»Romana«

este titlul broșurei, care a apărut în editura tipografiei A. Mureșianu, cu descrierea și esplicarea dansului nostru de salon.

„**Romana**“ dans de colonă în 5 figuri. *Descrisă și esplicată împreună cu musica ei, după compunerea ei originală.* Cu-o întroducere („în loc de prefață“,) de *Tunarul din Dumbrău.* **Popa.** — Tipografia Aurel Mureșianu, Brașov 1903.

Broșura este în cuart mare, hârtie fină si tipar elegant, cu adausul unei cóle de note (musica „Romanei“ cu esplicări) și costa numai 2 cor. 50 bani (plus 5 bani porto-postal) pentru România 3 lei.

„*Romana*“ se póte procura de la tipografia A. Mureșianu, Brașov.

RESTAURANT.

Casa de împrumut și păstrare „**ECONOMIA**“, societate pe acțiuni în Cohalm (Kőhalom), **își esarândează Restaurantul** său împreunat cu cafeneа și situat în Cohalm sub Nr. de casă 93, **pe timp de 3 (trei) ani** începân din 1 Februarie 1909 până la 31 Decemvre 1911.

La Restaurant sunt și două odăi mari pentru pasageri. Apoi: curte mare cu șopron pentru care, șopron de lemne și 2 grajduri mari, ghețariu nou betonat, o grădină mare cu popicărie și e situat la o posițiune foarte avantagioasă. Chiria anuală este de cor. 1600.—.

Reflectanții își vor înaintà ofertele în scris cel mult până la **20 Decemvrie 1908**, la subscrisa direcțiune, de unde și până atunci se pot primì condițiunile speciale de esarândare și totfeliul de informațiuni — verbal și în scris.

Direcțiunea institutului „ECONOMIA“.

(926,2—3.)

Nr. 2000.—1908.

Publicațiune de vânzare de lemne.

Aducem la cunoștință, că lemnele cari se află în pădurea ce formează proprietatea comunei Veneția inferioară și care e în hotarul acestei comune (la 20 kilometri depărtare de stațiunea căii ferate dela Șercaia), cari lemne formează despărțământul „B“ din clasa I. parcela a XIV-a și din clasa II. partea XV-a a planului de exploatare de economie rațională aprobat în anul 1891 sub Nr. 13179, și cari în o estindere de 262.05 jug. catastr. se pot exploata din 1907—1929, pe baza ordinațiunei ministrului de agricultură din 1906 Nr. 93982. I. A—2, se pun în licitație publică în cancelaria comunei Veneția inf. în ziua de **7 Decembre n. 1908** la 9 oare a. m. cu oferte în scris.

Ofertele în scris se primesc până în ziua licitărei la oarele $9^1/_2$ a. m. și se deschid după licitarea verbală.

Ofertele închise sunt a se provedea cu un timbru de 1 cor., iar suma oferită trebue să fie conform regulamentului, în cifre și în litere, și provăzută cu declarația, că oferentul cunoaște condițiunile de licitare și contract și că le primește necondiționat.

Pe lângă aceasta fie-care ofert trebue să cuprindă în sine vadiul fixat sau în bani gata sau în hârtii de valoare.

Cantitatea lemnelor ce se licitează este:

49185.54	m^3.	blane de fag,
12568.53	„	bușteni de fag,
3830.45	„	uscătură,
La olaltă 65584.52	m^3.	lemne de foc.

Prețul strigărei este de 78400 cor. sub care preț lemnele nu se vor vinde. Cari vor lua parte la licitație, au a depune un vadiu după prețul strigărei în sumă de 7840 cor. în bani gata sau în hârtii de valoare la mâna presidentului comisiei le licitație.

Prețuirea, condițiile de licitare și contractul se pot vedea la oarele oficioase în cancelaria comunei Alsó-Venecze, apoi la Oficiul silvanal reg. ung. în Șercaia.

Veneția inferioară, în 4 Novembre 1908.

Primăria comunală.

Viță altuită! *Viță altuită!* *Viță altuită!*

De vânzare:

Un cuant mai mare de altoi de vița cl. I-mă, altuiți în vită americană („*Riparia Portalis*“) după metoda cea mai bună (altoirea în mușchi) în următoarele specii:

Soiuri pentru vin alb:

Rizling italian (Olasz Rizling)	1000 buc. = 200 cor.
Mustoși (Musztos fehér)	1000 = 200 „
Goarneși, Iordovană (Iárdovány)	1000 buc. = 220 „
Galbini (Mézes fehér)	1000 = 200 „
Fetești (Erd. Leányka)	1000 = 200 „
Mestecați (Vegyes borfaj)	1000 buc. = 200 „
Rulendi (Rulánder)	1000 „ = 200 „
Șmghiră (Som. Furmint)	1000 = 200 „
Ezerjó	1000 buc. = 200 „
Bacator	1000 „ = 200 „
Silvan verde (Zöld Szilvány)	1000 buc. = 200 „
Chasselas Napoleon	1000 b. = 200 „
Muscat Lunel	1000 buc. = 220 „
Muscat Croquant	1000 „ = 240 „
Slancamenca (roșie)	1000 „ = 240 „

Soiuri pentru vin roșu:

Burgundi, mare (Nagy Burgundi)	1000 buc. = 200 cor.
Lugojană, neagră (Nemes Kadarka)	1000 buc. = 200 cor.
Carbenet (Carbenet franc)	1000 buc. = 200 cor.
Merlot	1000 „ = 200 „

Soiuri de desert (de masă) csemege:

Chasselas blanck croquant (alb)	100 buc. = 22 cor.
Chasselas rouge croquant (roșu)	100 buc. = 22 „
Muscat Alexander (alb)	100 = 22 „
Muscat Passatutti (alb)	100 = 24 „
Muscat Ottonel (alb)	100 = 28 „
Muscat Hamburg (negru)	100 = 30 „
Kossuth Lajos (alb)	100 = 30 „
Suvenir de mileniu (alb)	100 = 40 „
Oriașul de Genua (Genuai orás (alb)	1000 buc. = 40 cor.
Csaba gyöngye (alb)	1 „ = 1 „
Altoi clasa II-a	1000 „ = 80 „

circa: 800,000 buc. loze **Viță americană** (sălbatică): *circa: 800,000 buc. loze*

Riparia portalis cl. I-mă dela 6 mm. în sus groasă 45 cm. lungă	1000 buc. = 17 cor.
Riparia portalis cl. I-ma dela 6 cm. în sus groasă 120 cm. lungă (din care se pot face 3 bucăți) (a toi)	1000 buc. = 50 cor.
Riparia portalis cu rădăcină	1000 buc. = 40 cor.
Vită nobilă (europ ană) dela 6 mm. groasă 45—50. cm. lungă (mai multe soiuri)	1000 buc. dela 8 cor. în sus.

Aceia cari au trebuință de viță sălbatică pentru altuit, sunt rugați asi face comandele cel mult până în 10 Novembre 1908 și totodată a mi face cunoscut cât de lungă să fie tăiată; după 10 Noemvrie prețul viței sălbatice se va urca (ridica). La comandă rog, a-se trimite $^1/_3$ anticipațiune, adresa să se scrie legibil indicându-se posta sau stațiunea căii ferate. Pachetarea să va face cu îngrijire socotindu-se spesele proprii. Reclamațiunile se iau în considerare dacă sunt făcute cel mult la trei zile după primire. La comande mai mari vând și pe cambiu pe lângă cavenți buni, terminul solvirii 1 Octomvre n. 1909.

Sâncel—Szancsal, u. p. *Balázsfalva.*

Ioan Bărbat.
înv. producent de altoi.

(363,5—10.)

Institut indigen. Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“

din Sibiiu

intemeiată la anul 1868

în Sibiiu, strada Cisnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigurează în cele mai avantagiose condiţii:

contra pericolului de incendiu şi esplosiune,

edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutreţuri şi alte producte economice etc.

asupra vieţii omului

în toate combinaţiile, capitale pentru casul morţii şi cu termin fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe vieaţa întreagă etc. etc.

Asigurări poporale fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: **95,816.412 cor.**

Capital asigurat asupra vieţii: **9,882.454 coroane.**

Dela întemeiare institutul a solvit:

pentru despăg. de incendii 4.484.278·83 c., pt. capitale asig. pe vieaţă 4,028.113·12 c.

Oferte şi informaţiuni se pot primi dela: Directiunea în Sibiiu, **strada Cisnădiei nr. 5 etagiul I., curtea I,** şi prin agenturile principale **din Arad, Braşov, Bistriţa, Cluj, şi Oradea-mare** precum şi de a subagenţii din tóte comunele mai mari.

NICOLAE RONCEA,

primul măestru român de apaducte, canalisări, instalaţii de gaz şi telefoane,

BRAŞOV, Pe Tocile Nr. 16,

se recomandă On. public din Braşov pentru ori şi ce lucrare de **instalaţiuni, canalisări** şi **apaducte, closete, trenajaţii, pivniţe,** cu deosebire pentru lucrări de canalizare, closete (îmblători), conform planului de canalisare şi al statutului orăşănesc.

In curs de **14 ani** de când lucrez în Braşov **ori şi ce lucrare** mi s'a încredinţat am executat spre mulţumirea celor ce m'au onorat cu lucrări în branşa mea.

Cruce său stea duplă electro-magnetică

Patent Nr. 86967.

Nu e crucea lu Volta. — Nu e mijloc secret.

Vindecă şi înviorézá — pe lângă garanţie.

Deosebită atenţiune e a se da împrejurării, că acest aparat vindecă boale vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă şi folosesçte contra: durerilor de cap şi dinţi, migrene, neuralgie, impedecarea circulaţiunei sângelui, anemie, ameţeli, ţiuituri de ureche, bătaie de inima, sgârciuri de inimă, asmă, auḑul greu, sgârciuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, receală la mâni şi la picióre, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influenţa, insómnie, epilepsia, circulaţia neregulată a sângelui şi multor altor bole, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate incurse din tote părţile lumii, cari preţuesc cu mulţămire invenţiunea mea şi ori-cine póte examina aceste atestate.* Acel pacient, care în decurs de 45 ḑile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde ori-ce încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atenţiunea P. T. public asupra faptului, că *aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de óre-ce „Ciasul-Volta“* atât în Germania cât şi în Austro-Ungaria a fost *oficios oprit,* fiind netolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat şi cercetat. Deja ieftinătatea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi

Preţul aparatului mare e 8 cor. folosibil la morburi, cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

Preţul aparatului mic e 6 cor. folosibil la copii şi femei de constituţie forte slabă.

Expediţie din centru şi locul de vêndare pentru ţéră şi streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, **V.28, Strada VADÁSZ 34, colţul strada Kálmán.**

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à 10 fileri se vinde la zaraful **Dumitru Pop**, la tutungeria de pe parcul Rudolf şi la **Eremias Nepoţii.**

Încălţăminte de femeie

GHETE

original americane pentru Dame, Domni şi Copii

Papuci albi de atlas.	**Cisme** de lucru.	**Ghete** cu şinoare.
Papuci albi	**Cisme** Halina	**Ghete** cu nasturi.
Papuci de dans	**Cisme** de vânat.	**Ghete** cu zug.
Papuci de gimnastică	**Cisme** de calărit.	**Ghete** de voiajiu.
Papuci călduroşi	**Gumasse.**	**Pantofi** de casă
Papuci de postav.	**Galoci.**	

pentru Dame, Domni şi Copii.

Calitate solidă. — Magazin de încălţăminte. — Mare asortiment.

Fason modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Preţuri ieftine.

Strada Vămii nr. 36, (vis-à-vis de Cafeneaua Transilvania).

Antreprise de pompe funebre

E. Tutsek.

Braşov, Strada Porţii Nr. 3.

vis-à-vis de Băcănia Stéua Roşie.

Recomandă Onor. public la casuri de mórte, aşeḑămêntul sĕu de înmormêntare bogat asortat în cari tóte obiectele, atât sorţele mai de rênd, cât şi cele mai fine, se pot căpăta **cu preţuri ieftine.**

Comisiune şi **depou de sicriuri** de **metal** ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea propria a tuturor **sicriurilor** de **lemn,** de **metal** şi **imitaţiuni** de **metal** şi de **lemn** de **stejaru.**

Depou de **cununi** pentru monumente şi **plantici** cu preţurile cele mai moderate.

Representanţă de monumente de **marmură.** care **funebre proprii cu 2 şi cu 4 cai,** precum şi un **car funebru** vênet, pentru **copii,** precum şi cioclii.

Comande întregi se esecută **prompt şi ieftin,** iau asupră-mi şi **transporturi de morţi în streinătate.**

La casuri de mórte a se adresa la

E. Tutsek.

58—*

TIPOGRAFIA

A. Mureşianu

Braşov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este proveḑut cu cele mai bune mijlóce tehnice şi fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în posiţiune de a pută esecuta **ori-ce comande** cu promptitudine şi acurateţă, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE în aur, argint şi colori.	REGISTRE şi IMPRIMATE pentru tóte speciile de serviciuri.
CĂRŢI DE SCIINŢĂ, LITERATURĂ ŞI DIDACTICE	BILANŢURI.
STATUTE.	*Compturi, Adrese, Circulare, Scrisori.*
FOI PERIODICE.	*Couverte, în totă mărimea.*
BILETE DE VISITĂ diferite formate.	TARIFE COMERCIALE, *INDUSTRIALE, de HOTELURI şi RESTAURANTE.*
PROGRAME ELEGANTE.	PREŢURI-CURENTE ŞI DIVERSE
BILETE DE LOGODNĂ ŞI DE NUNTĂ după dorinţă şi în colori.	BILETE DE INMORMÊNTARI.
ANUNŢURI.	

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, **Braşov Têrgul Inului Nr. 30, în etagiul,** îndĕrĕpt în curte. — **Preţurile moderate.** — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşov.